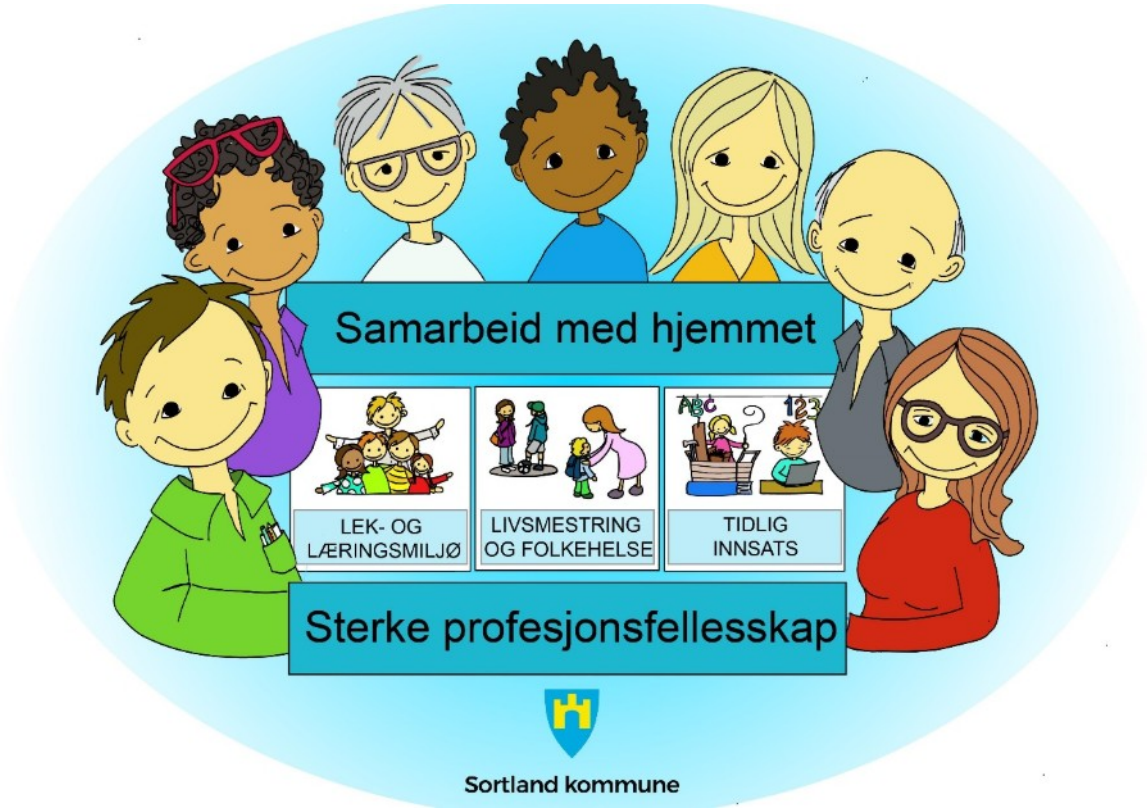
Sortland kommune

Kvalitetsmelding for grunnskole og barnehage

Sortland kommune 2026

Innhold

1.Innledning....2
2.Kvalitetssystem, kvalitetsutvikling og internkontroll....3
3.Helhet og sammenheng i kvalitetsutviklingen....4
3.1 Felles retning for kvalitetsutviklingen gjennom KIBS....4
3.2 Laget rundt barnet....5
3.3 Regionalt samarbeid....8
4.Skole....10
4.1 Elevmedvirkning....10
4.2 Trafikksikkerhet – Hjertesone....11
4.3 SFO....11
4.4 Digitalisering og KI....12
4.5 Elever og undervisningspersonale....12
4.6 Lærertetthet....14
4.7 Elever som får Individuelt tilrettelagt opplæring....15
4.8 Læringsmiljø – Elevundersøkelsen 2025....17
4.9 Læringsutbytte - Nasjonale prøver....23
4.10 Grunnskolepoeng, standpunktkarakterer og eksamen....28
5. Barnehage....31
5.1 Nøkkeltall....31
5.2 Spesialpedagogisk hjelp....33
5.3 Foreldreundersøkelsen 2026....36
5.4 Barnehageopptak....38
5.5 Barnehagemyndighet....38
6.Oppsummering – og veien videre for barnehage og skole....40
6.1 Kvalitetsvurdering – Hvor står vi?....40
6.2 Elevenes læring – Hvordan er utviklingen?....41
6.3 Tidlig innsats – Hva gjør vi i dag?....42
6.4 Barnehage og skole – Hva utfordrer oss?....43
6.5 Tiltak i arbeidet med våre barnehager og skoler....45
6.6 Konklusjon og veien videre for oppvekstsektoren i Sortland....46

1.Innledning

Barn og elever i Sortland kommune skal møte barnehager og skoler som tilbyr trygge, inkluderende og utviklende fellesskap. Her skal de oppleve tilhørighet, mestring, medvirkning og lærelyst, og få utvikle kunnskaper, ferdigheter og verdier som danner grunnlag for et godt liv. Dette har vært den overordnede retningen for arbeidet gjennom Kommunedelplan for kvalitet i barnehager og skoler (KIBS), og vil videreføres i arbeidet med ny kommunedelplan for oppvekst.

Sammen med hjemmet legger barnehagene og skolene grunnlaget for læring, danning, livsmestring og deltakelse i samfunnet. Barnehagen og skolen er blant de viktigste fellesskapene i barn og unges oppvekst. Barnehagene og skolene har samtidig et særlig ansvar for å fremme inkludering, forebygge utenforskap og bidra til at alle barn og unge får likeverdige muligheter til utvikling, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger. Kvaliteten i relasjonene mellom barn og voksne i våre institusjoner er avgjørende for dette arbeidet. Barn og elever skal møtes med omsorg, respekt, tillit og tydelige forventninger, og oppleve at de blir sett, hørt og verdsatt som en del av fellesskapet.

Kvalitetsmeldingen for oppvekstsektoren gir en samlet framstilling av status og utvikling innen barnehage- og skoleområdet i Sortland kommune. Meldingen bygger på tilgjengelig kunnskapsgrunnlag, resultater og erfaringer fra kvalitetsarbeidet gjennom året. Formålet er å gi kommunestyret og øvrige beslutningstakere et godt grunnlag for å følge utviklingen i sektoren, vurdere måloppnåelse og prioritere det videre kvalitetsarbeidet.

Kvalitetsmeldingen er et sentralt styrings- og utviklingsverktøy for kommunen. Den skal bidra til en felles forståelse av hvilke utfordringer og muligheter oppvekstsektoren står overfor, og legge til rette for dialog om hvordan kvaliteten i tjenestene kan videreutvikles. Analysene og vurderingene i meldingen skal støtte et systematisk forbedringsarbeid i barnehager, skoler og øvrige deler av oppvekstsektoren, med utgangspunkt i målet om at flere barn og unge skal oppleve tilhørighet, mestring og muligheter i sterke og inkluderende fellesskap.

2.Kvalitetssystem, kvalitetsutvikling og internkontroll

Barnehager, skoler og SFO i Sortland kommune skal være lærende organisasjoner som systematisk vurderer, utvikler og forbedrer egen praksis. Arbeidet er forankret i barnehageloven med rammeplan, opplæringsloven, rammeplan for SFO og kommunens kvalitetssystem.

Kvalitetsmeldingen er en sentral del av kommunens helhetlige kvalitetssystem for oppvekstsektoren. Systemet skal sikre at tjenestene holder høy kvalitet, at lov- og forskriftskrav etterleves, og at erfaringer og resultater brukes aktivt til læring og forbedring. Kvalitetssystemet ivaretar både kvalitetsutvikling og internkontroll gjennom systematisk planlegging, oppfølging, evaluering og forbedring.

Et sentralt element i kvalitetssystemet er den årlige egenvurderingen som gjennomføres ved alle barnehager og skoler. Egenvurderingen bygger på kommunens satsingsområder, enhetenes utviklingsmål og nasjonale føringer, og gir et helhetlig bilde av virksomhetenes styrker, utfordringer og utviklingsbehov. I skolene inngår også analyser av elevenes læringsutbytte, læringsmiljø og skoleutvikling som en del av vurderingsgrunnlaget.

Resultatene fra egenvurderingene danner grunnlaget for den årlige kvalitetsdialogen mellom enhetene og skole- og barnehageeier. Dialogen tar utgangspunkt i kvalitet forstått som både **struktur-, prosess- og resultatkvalitet**, og skal bidra til felles refleksjon, læring og prioritering av videre utviklingsarbeid.

Temaene i egenvurderingene tilpasses barnehagenes og skolenes egenart, men omfatter blant annet utviklingsarbeid, lærings- og oppvekstmiljø, tidlig innsats, samarbeid med foresatte, kompetanseutvikling og rammebetingelser. Tabellen nedenfor viser hovedtemaene som ligger til grunn for egenvurderingene i barnehage og skole.

Barnehage *Tema og arbeidsform for egenvurdering*	**Skole** *Tema og arbeidsform for egenvurdering*
Barnehagens særegenhet – barnas, ansattes, foresattes og ledernes perspektiv Utviklingsarbeidet i barnehagen – struktur og kvalitet Barnehagens utfordringsområder – kompetanse, rekruttering og rammevilkår Laget rundt barnet – Inkludering - Tidlig innsats Barnehagens samarbeid med foresatte – FAU, medvirkning og engasjement	Skolens særegenhet – elevenes, ansattes, foresattes og ledernes perspektiv Elevenes skolemiljø - tilhørighet, lek og praktisk, aktivt læringsarbeid Utviklingsarbeidet i skolen - struktur og kvalitet Laget rundt barnet – Inkludering - Tidlig innsats SFO – styrker og utviklingsarbeid Skolens rådsorgan – Elevråd, FAU og SU

Gjennom vårt systematiske kvalitetssystem og økt søkelys på kvalitetskultur skal våre skoler, SFO og barnehager legge til rette for kontinuerlig læring og utvikling, slik at alle barn og elever møter trygge, inkluderende og utviklende oppvekstmiljøer.

3.Helhet og sammenheng i kvalitetsutviklingen

Et viktig mål for kvalitetsutviklingen i Sortland kommune er å skape helhet og sammenheng i barn og unges oppvekstløp. Barnehager, skoler og SFO skal arbeide mot felles mål og utvikle en praksis som bygger på et felles kunnskapsgrunnlag. Dette forutsetter systematisk utviklingsarbeid over tid, profesjonsfellesskap som lærer sammen, og en tydelig retning fra skole- og barnehageeier.

3.1 Felles retning for kvalitetsutviklingen gjennom KIBS

Kommunedelplan for kvalitet i barnehage og skole (KIBS) har i planperioden 2021–2026 vært det viktigste styringsdokumentet for utviklingsarbeidet og kvalitetsutviklingen i Sortland kommunes barnehager og skoler. I rammen av KIBS har enhetene arbeidet med felles utviklingstema for å styrke kompetansen og etablere en mer kunnskapsbasert og helhetlig pedagogisk praksis.

Utviklingsarbeidet har hatt følgende hovedtema:

Barnehage

- Lesing, språk og samspill
- Lekens plass i barnehagen
- Den autoritative voksne
- Tidlig innsats

Skole

- Lesing, skriving og dysleksi
- Lekens plass i skolen
- Fellesskapende undervisning
- Tidlig innsats

De fleste barnehager og skoler arbeidet strukturert og målrettet med utviklingsarbeidet. Kvalitetsdialogene viser samtidig at det er variasjoner mellom enhetene når det gjelder hvor systematisk utviklingsarbeidet er gjennomført og i hvilken grad ny kunnskap omsettes til varig praksis. Dette understreker betydningen av langsiktig ledelse, stabile profesjonsfellesskap og systematisk oppfølging fra skole- og barnehageeier.

Partnerskap med OsloMet

Våren 2023 inngikk Sortland kommune et 3-årig partnerskap med OsloMet gjennom den nasjonale tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling i barnehage og skole. Barnehage- og skoleåret 2025–2026 var det tredje og siste året i denne partnerskapsperioden.

Målet med samarbeidet har vært å styrke den kollektive kompetansen i profesjonsfellesskapene og sikre at utviklingsarbeidet når alle ansatte. Kompetanseutviklingen har vært organisert gjennom fysiske og digitale fagsamlinger kombinert med utprøving og refleksjon i egen praksis.

I barnehagene har denne arbeidsformen bidratt til et felles pedagogisk språk og en god utviklingsdynamikk. I skolene har forutsetningene for utviklingsarbeidet vært mer varierende. Bemanningsutfordringer og ulik systematikk i profesjonsfellesskapenes arbeid har påvirket gjennomføringen ved enkelte skoler.

For å møte noen av disse utfordringene ble samarbeidet med OsloMet justert fra skoleåret 2024–2025. Veiledning og faglig støtte ble i større grad rettet mot utvalgte barnehager og skoler med særskilte utviklingsbehov. Disse enhetene har mottatt målrettet oppfølging også gjennom skole- og barnehageåret 2025–2026.

Resultatene fra evalueringen av partnerskapet viser at både lærere og barnehagelærere opplever økt bevissthet og kompetanse innen de prioriterte utviklingsområdene. Erfaringene viser samtidig at varig kvalitetsutvikling forutsetter at ny kunnskap følges opp gjennom systematisk arbeid i profesjonsfellesskapene over tid.

Barnehage- og skoleeiers vurdering

Sortland kommune har i rammen av KIBS og partnerskapet med OsloMet etablert en felles retning for kvalitetsutviklingen i barnehager og skoler. Samtidig viser kvalitetsdialogene med våre skoler og barnehager at utviklingsarbeidet har hatt ulik gjennomslagskraft mellom enhetene. Skal kvalitetsutviklingen gi varige forbedringer i barns og elevers læring og trivsel, må arbeidet fortsatt kjennetegnes av tydelig ledelse, systematikk i profesjonsfellesskapenes arbeid og langsiktig oppfølging.

3.2 Laget rundt barnet

Tverrsektorielt samarbeid og samordning

I Sortland kommune brukes begrepet Laget rundt barnet om det samlede laget av ansatte og tjenester som arbeider for barns og unges utvikling, læring og oppvekst. Begrepet er forankret i Kommunedelplan for kvalitet i barnehage og skole (KIBS), og danner også grunnlaget for det tverrsektorielle og systematiske samarbeidet som beskrives i Plan for forebyggende arbeid for barn og unge og kommunens BTI-handlingsveileder.

For å sikre helhet, sammenheng og kontinuitet i tjenestene er det etablert arenaer for tverrfaglig samhandling. Drøftingsgruppe Laget rundt barnet er et bredt sammensatt forum med representanter fra alle sektorer som arbeider med barn og unge. Gruppen bidrar med innspill til utviklingsarbeid og styrker samhandlingen på systemnivå.

Arbeidsutvalget Laget rundt barnet er en mindre, tverrfaglig gruppe med ansvar for å koordinere det forebyggende arbeidet. For å styrke samordningen av innsatsen ble organiseringen av Laget rundt barnet videreutviklet i 2025. Arbeidsutvalget følger opp implementeringen av BTI-handlingsveilederen og tiltakene i Plan for forebyggende arbeid for barn og unge. Utvalget innhenter erfaringer og kunnskapsgrunnlag fra tjenestene og bidrar til utvikling av tiltak og felles prioriteringer på systemnivå. Arbeidsutvalget følger også utviklingstrekk og kunnskapsgrunnlag knyttet til barn og unges oppvekstsvilkår, blant annet gjennom Ungdata, oppvekstprofil, folkehelseprofil og andre relevante kartlegginger, for å sikre et godt grunnlag for videre utviklingsarbeid. Drøftingsgruppen benyttes ved behov for bred involvering i utviklingsarbeid som berører barn og unge.

Arbeidet i Laget rundt barnet skal også bidra til gode overganger mellom ulike arenaer og nivåer i oppvekstløpet, fra barnehage til skole, mellom barnetrinn og ungdomstrinn og videre til videregående opplæring. Målet er å sikre sammenheng, kontinuitet og tidlig oppfølging når barn og unge møter nye lærings- og oppvekstmiljø.

BTI – Bedre tverrfaglig innsats

BTI-handlingsveilederen er nå innarbeidet som en sentral del av kommunens arbeid med tidlig innsats og tverrfaglig samhandling. Gjennom implementering av BTI og bruk av Visma Samspill har ansatte i barnehage, skole, helsestasjon, PP-tjeneste, Barnevern og øvrige samarbeidende tjenester fått et felles verktøy og språk for å identifisere bekymringer tidlig, involvere foresatte og sikre koordinert oppfølging. Erfaringene viser at samhandling på tvers av tjenester skjer tidligere og mer strukturert enn tidligere, noe som bidrar til å styrke arbeidet med inkludering og forebygging av utenforskap.

En ny digital løsning for BTI-handlingsveilederen tas i bruk høsten -26 og vil bidra til å gjøre veilederen mer tilgjengelig for ansatte og samarbeidspartnere. Arbeidet med implementering og bruk av samhandlingsverktøyet videreføres. Erfaringene viser samtidig at den systematiske samhandlingen i saker som krever koordinert oppfølging fra flere tjenester fortsatt må videreutvikles. Dette vil være et prioritert område i det videre implementeringsarbeidet.

Forebyggende arbeid for trygge og inkluderende oppvekstmiljøer

Sortland kommune arbeider systematisk for å fremme trygge, inkluderende og helsefremmende oppvekstmiljøer i barnehage, skole, fritid og lokalsamfunn. Den lokale Partnerskapsavtale mot mobbing og utenforskap samler kommunale tjenester, frivillige organisasjoner, ungdomsråd, foresatte og andre samarbeidspartnere i et felles arbeid for å forebygge mobbing, utenforskap og krenkelser. Partnerskapet bygger på forståelsen av at gode oppvekstmiljøer skapes gjennom felles innsats på tvers av arenaer og sektorer, og er tett knyttet til arbeidet i Laget rundt barnet og kommunens øvrige forebyggende innsats.

Gjennom Laget rundt barnet samarbeider barnehager, skoler, skolehelsetjeneste, helsestasjon, PP-tjeneste, barnevern, psykisk helse og andre relevante tjenester om tidlig innsats og helhetlig oppfølging. Målet er å identifisere utfordringer så tidlig som mulig, styrke beskyttelsesfaktorer i barn og unges liv og sikre at barn, unge og familier opplever hjelpen som samordnet og tilgjengelig. Arbeidet omfatter både universelle tiltak for alle barn og unge og målrettede tiltak for dem som trenger ekstra støtte.

Ungdomsrådet har vært en viktig samarbeidspartner i arbeidet med både partnerskapsavtalen og andre utviklingsprosesser som berører barn og unge. Dette bidrar til å styrke barn og unges medvirkning og sikre at deres erfaringer og perspektiver tas med i utviklingen av kommunens oppvekstmiljø.

Sortlandshjelpa ung

Sortlandshjelpa Ung har i sitt første hele driftsår utviklet seg til å bli en viktig del av kommunens forebyggende innsats for barn, unge og familier. Teamet er organisert på tvers av oppvekst- og helseområdet og samler fagpersoner med ulik kompetanse i et felles fagfellesskap som sammen arbeider om felles målgrupper og oppgaver. Den tverrfaglige organiseringen bidrar til økt samhandling, kompetansedeling og mer helhetlig og tilgjengelig oppfølging av barn, unge og familier.

Erfaringene viser at mange tar kontakt tidlig, uten henvisning, og at tilbudet bidrar til raskere hjelp, tettere samarbeid mellom tjenester og tidligere innsats når barn og unge trenger støtte. I tillegg til individuell oppfølging gis det gruppetilbud til barn, unge og foresatte, foreldrestøttende tiltak samt mestrings- og boostgrupper for ungdom. Gjennom den tverrfaglige arbeidsformen bidrar Sortlandshjelpa Ung til å styrke barn og unges psykiske helse, inkludering, mestring og deltakelse i skole og fritid. Teamet har også en viktig rolle i veiledning og samarbeid med barnehager, skoler og øvrige tjenester rundt barn, unge og familier.

Forebygging av bekymringsfullt skolefravær

Bekymringsfullt skolefravær er fortsatt en av de største utfordringene i oppvekstsektoren. Gjennom arbeidet i Ungdomslos-prosjektet, Sortlandshjelpa Ung, skolene og det tverrfaglige samarbeidet i Laget rundt barnet, har kommunen styrket både den individuelle oppfølgingen av elever og det systematiske arbeidet med forebygging av skolefravær.

Erfaringene fra prosjektperioden 2022–2025 viser at tidlig innsats, tett samarbeid med foresatte, fleksible opplæringsløsninger og koordinert innsats mellom tjenester bidrar til økt skoledeltakelse, trivsel og mestring for mange barn og unge. LOS-prosjektet har samtidig bidratt til økt kompetanse om skolefravær i skolene, utvikling av verktøy og rutiner for oppfølging samt styrket samarbeid mellom tjenester. Totalt har 45 elever vært direkte involvert i prosjektet i perioden.

I 2025 fikk Sortland kommune innvilget tilskudd til en ny prosjektperiode. Arbeidet videreføres og videreutvikles gjennom tett samarbeid mellom skolene, Sortlandshjelpa Ung og øvrige tjenester i Laget rundt barnet. I den nye prosjektperioden er det blant annet søkelys på videreutvikling av kommunens arbeid med skolefravær, overgangene mellom ulike skoleslag og videre utvikling av samhandling og tiltak rundt barn og unge med bekymringsfullt skolefravær.
Målet er å sikre tidlig identifisering av bekymringsfullt fravær, styrke nærværsfremmende tiltak og bidra til at flere elever opplever mestring, tilhørighet og deltakelse i skolefellesskapet.

Oversikt over fravær i Sortlandsskolen **2024-2025**:

Elever	Antall elever	Antall med 10% fravær	Andel med 10% fravær	Antall med 20% fravær	Andel med 20% fravær
1.-4. trinn	490	81	16,5	8	1,6
5.-7. trinn	390	80	20,5	7	1,8
8.-10.trinn	434	105	24,2	28	6,5

Oversikt over fravær i Sortlandsskolen **2025-2026:**

Elever	Antall elever	Antall med 10% fravær	Andel med 10% fravær	Antall med 20% fravær	Andel med 20% fravær
1.-4. trinn	464	62	13,4	3	0,6
5.-7. trinn	344	72	20,9	2	0,6
8.-10.trinn	416	66	15,9	15	3,6

Utviklingen fra 2024–2025 til 2025–2026 viser en positiv nedgang i bekymringsfullt skolefravær i Sortlandsskolen. Andelen elever med minst 10 prosent fravær er redusert på 1.–4. trinn og særlig på 8.–10. trinn, mens mellomtrinnet ligger omtrent på samme nivå som året før. Samtidig er det en tydelig nedgang i andelen elever med minst 20 prosent fravær på alle hovedtrinn, noe som kan tyde på at arbeidet med tidlig identifisering, tettere oppfølging og tverrfaglig samarbeid har hatt effekt for elever med høyt fravær.

Tallene viser likevel at fravær fortsatt er en viktig utfordring. At om lag én av fem elever på 5.–7. trinn har minst 10 prosent fravær, understreker behovet for å videreføre og styrke det nærværsfremmende arbeidet. Det blir særlig viktig å følge utviklingen tett, sikre felles rutiner for tidlig innsats og videreutvikle samarbeidet mellom skole, foresatte, Sortlandshjelpa Ung og øvrige tjenester i Laget rundt barnet.

3.3 Regionalt samarbeid

Kommunene i Vesterålen og Lødingen har et tett og målrettet samarbeid om kvalitetsutvikling i barnehage, skole og SFO. Samarbeidet bygger på kartlagte kompetansebehov i kommunene og er forankret i nasjonale, regionale og lokale styringsdokumenter. Målet er å utvikle kvalitet gjennom felles satsinger, erfaringsdeling og kompetanseutvikling på tvers av kommunegrensene.

Den regionale utviklingsplanen for perioden 2023–2026 har gitt retning for samarbeidet. Fra høsten 2026 starter arbeidet med en ny regional utviklingsplan, der kommunene i fellesskap skal identifisere nye satsingsområder og utvikle en felles strategi for videre kvalitetsutvikling i oppvekstsektoren.

Det regionale samarbeidet ledes gjennom Oppvekstforum, som består av representanter for barnehage- og skoleeier, PP-tjenestene, Studiesenter RKK Vesterålen og hovedtillitsvalgte for Utdanningsforbundet. Oppvekstforum følger opp det strategiske utviklingsarbeidet, mens egne

arbeidsutvalg for barnehage (AUB) og skole/SFO (AUS) ivaretar utviklingen innen sine fagområder. Ved behov trekkes også andre fagmiljøer og samarbeidspartnere inn.

Samarbeidet omfatter en rekke regionale profesjonsnettverk, blant annet for skoleledere, SFO-ledere, barnehagestyrere, nyutdannede pedagoger i både skole og barnehage, barnehagemyndigheter og lokalt gitt eksamen. Nettverkene er viktige arenaer for kompetanseutvikling, erfaringsdeling og utvikling av mer likeverdige tjenester i regionen.

Studiesenter RKK Vesterålen har en sentral rolle som koordinator og tilrettelegger for samarbeidet. Gjennom sin oversikt over studietilbud ved universiteter, høgskoler og fagskoler bidrar Studiesenteret RKK til å identifisere felles kompetansebehov og påvirker utvikling av relevante kompetansetilbud for kommunene. Dette gir et godt bidrag inn i arbeidet med å bygge nødvendig kompetanse i oppvekstsektorene i regionen.

De siste to årene har det regionale samarbeidet vært preget av en krevende kommuneøkonomi i regionen. Tiltak som reisestopp, innkjøpsstopp, høyt sykefravær og begrensede muligheter til å sette inn vikarer, har gjort det vanskeligere for mange kommuner å prioritere deltakelse i regionale møter, nettverk og kompetansesamlinger. Dette har redusert handlingsrommet for felles utviklingsarbeid og skapt en bekymring for at utviklingstakten og drivkraften i samarbeidet svekkes.

For å tilpasse aktiviteten til kommunenes økonomiske situasjon har AUB, AUS og Oppvekstforum redusert omfanget av enkelte regionale samlinger, blant annet ved å gjennomføre endagssamlinger der det tidligere ble arrangert todagerssamlinger. Samtidig har kommunene i større grad tatt ansvar for å arrangere de regionale nettverkssamlingene på omgang. Nedleggelsen av stillingen som regional skoleutvikler fra januar 2025 har også medført at mer av koordinerings- og utviklingsarbeidet må ivaretas av kommunene selv. Som regionens største kommune har Sortland kommune ofte hatt en sentral rolle som pådriver og motor i det regionale utviklingsarbeidet, i samarbeid med de øvrige kommunene og Studiesenter RKK Vesterålen.

4.Skole

I kapittelet om Sortlandsskolen omtales flere sentrale områder. For noen av områdene presenteres fakta og størrelser som beskriver Sortlandsskolens **strukturkvalitet**. Dette er blant annet kompetanse, ressurser og bemanning. Andre områder som Elevundersøkelsen, Nasjonale Prøver, grunnskolepoeng, standpunktkarakterer og eksamen, viser resultater som beskriver **resultatkvalitet** for skolene.

4.1 Elevmedvirkning

Elevmedvirkning er en grunnleggende forutsetning for et trygt og inkluderende læringsmiljø. Elevene skal oppleve at deres meninger blir lyttet til, tatt på alvor og får betydning for utviklingen av skolehverdagen. Gjennom aktiv deltakelse i skolens demokratiske arenaer utvikler elevene demokratiforståelse, ansvarsfølelse, tilhørighet og engasjement – verdier som også styrker læring og trivsel.

For å styrke skoledemokratiet har Sortland kommune etablert en felles struktur for opplæring og erfaringsdeling mellom skolenes elevråd. I løpet av skoleåret 2025–2026 ble det gjennomført en elevrådssamling for elevrådsrepresentanter på barnetrinnet i Sortlandsskolen. Samlingen hadde opplæring av nye elevrådsrepresentanter som hovedtema, med vekt på elevrådets rolle, medbestemmelse og hvordan elevrådet kan bidra til et aktivt skoledemokrati. Samlingen ble gjennomført i samarbeid med Ungdomsrådet.

I løpet av året har elevstemmen blitt løftet inn i flere utviklingsprosesser på kommunalt nivå. Gjennom elevrådssamlinger, Ungdomsrådet og deltakelse i kvalitetsdialoger har elever gitt innspill til tema som skolemiljø, medvirkning, møteplasser, inkludering og arbeid mot mobbing og utenforskap. Dette bidrar til at elevperspektivet i større grad inngår i utviklingen av Sortlandsskolen.

Arbeidet med elevmedvirkning følges også opp gjennom nettverket for elevrådskontakter og i skoleledermøtene, der medvirkningsarbeid og skoledemokratiet er et tilbakevendende tema. På denne måten utvikles elevmedvirkning som en integrert del av skolens kvalitetsarbeid, med mål om at elevenes stemme skal være en naturlig del av utviklingen av både læringsmiljø og skolehverdag.

Arbeidet med elevmedvirkning har utviklet seg positivt gjennom de siste årene. Samtidig viser erfaringer fra skolene at kvaliteten varierer mellom skoler og klasser. For å styrke elevenes opplevelse av medvirkning videre må arbeidet med klassens time, elevrådsarbeid og elevinvolvering i læringsarbeidets mange sider videreutvikles som en naturlig del av skolens praksis. Målet er at alle elever skal oppleve at de har innflytelse på egen skolehverdag og at deres stemme har betydning for utviklingen av fellesskapet.

4.2 Trafikksikkerhet – Hjertesone

I 2025 har de 7 barneskolene og ungdomsskolen arbeidet med sine hjertesoneplaner. Arbeidet er fasilitert fra skoleledelsens side, men det er i all hovedsak et foreldre- og elevstyrt arbeid. Det er disse som skal eie hjertesonen. Det er ulik fremgang på de ulike skolene, men alle skoler er forventet å være ferdig med arbeidet samtidig.

Det er forventet at i løpet av høsten 2026 vil alle skolene åpne og iverksette sine hjertesoner. Deretter vil det være kontinuerlig arbeid med opprettholdelse av hjertesone ut fra hver skoles årshjul og justeringer som skjer underveis.

4.3 SFO

Skolefritidsordningen (SFO) ved skolene våre er en viktig del av det helhetlige oppvekst- og opplæringstilbudet for elever på 1.–4. trinn, og for elever med behov for særskilt tilrettelegging på 1.–7. trinn. Gjennom lek, fysisk aktivitet, kultur- og fritidsaktiviteter skal SFO være en inkluderende arena der barna opplever mestring, tilhørighet og vennskap. Tilbudet skal bidra til å utvikle sosial kompetanse, fellesskap, språk, kreativitet og livsglede, og bygger på verdiene og prinsippene i Overordnet del av læreplanverket (LK20) og Rammeplan for skolefritidsordningen.

Et godt samarbeid mellom skole og SFO er en viktig forutsetning for å sikre sammenheng og helhet i barnas hverdag. Samarbeidet omfatter blant annet overganger, inkludering, tilrettelegging for barn med særskilte behov og et felles arbeid med barnas trivsel, utvikling og læring.

De siste årene har stadig flere elever benyttet seg av SFO-tilbudet i Sortland kommune. Utvidelsen av ordningen med 12 timer gratis SFO for elever på 1.–3. trinn har bidratt til at flere familier benytter tilbudet, samtidig som en større andel velger deltidsplass. Fra 1. august 2026 er ordningen lovfestet, og alle kommuner har plikt til å tilby 12 timer gratis SFO per uke for elever på 1.–3. trinn. Dette har gjort SFO til en enda viktigere del av kommunens samlede oppvekstsstilbud og bidrar til at flere barn får ta del i det sosiale og pedagogiske fellesskapet som SFO representerer.

Antall barn i SFO og andel av hele elevgruppen:

	Antall barn 6-9 år	Antall barn med full plass	Antall barn med halv plass	Totalt antall barn i SFO
2019/2020	485	101	21	122
2020/2021	461	133	23	156
2021/2022	451	163	52	216
2022/2023	448	166	88	254
2023/2024	445	167	131	298
2024/2025	459	155	148	303
2025/2026	469	191	164	355

Bemanning i SFO

Bemanningssituasjonen i SFO er nå mer forutsigbar enn den var ved innføringen av ordningen med 12 timer gratis SFO for elever på 1.–3. trinn. Fra skoleåret 2025–2026 ble det forskriftsfestet at den gratis kjernetiden skal legges etter ordinær undervisning. Dette har gitt SFO-lederne bedre muligheter til å planlegge bemanningen ut fra når flest barn er til stede, og bidratt til et mer stabilt og forutsigbart tilbud.

Samtidig er bemanningen fortsatt sårbar ved høyt fravær samtidig som enkeltbarn har behov for omfattende oppfølging og tilrettelegging. Slike behov kan redusere fleksibiliteten i grunnbemanningen og påvirke muligheten til å opprettholde et variert aktivitetstilbud for alle barna. En god og tilstrekkelig bemanning vil derfor fortsatt være en viktig forutsetning for å sikre kvaliteten i SFO-tilbudet

4.4 Digitalisering og KI

Sortlandsskolen arbeider for en bevisst og pedagogisk begrunnet bruk av digitale verktøy. Målet er å sikre en god balanse mellom analoge og digitale læringsformer, der teknologien brukes når den tilfører undervisningen merverdi og støtter elevenes læring. Samtidig skal elevene utvikle digital kompetanse og digital dømmekraft som en naturlig del av opplæringen.

I løpet av skoleåret 2025–2026 har enkelte trinn prøvd ut verktøy for klasseromsstyring av elevenes digitale enheter. Verktøyene gir lærerne bedre oversikt over elevenes digitale aktivitet i undervisningen og styrker mulighetene for god klasseledelse og målrettet bruk av digitale læringsressurser. For 1.-4 trinn vil en ta i bruk verktøy i løpet av høsten 2026. For 5.-10 vil de aktuelle verktøyene vurderes nærmere før en eventuell innføring ved alle skolene.

Fra skoleåret 2026–2027 vil Sortlandsskolen også gjennomgå den pedagogiske bruken av digitale enheter på 1.–4. trinn. Arbeidet skjer i samarbeid mellom skoleeier, skoleledere og pedagoger, og tar utgangspunkt i endringene i læreplanverket som trer i kraft 1. august 2026. Målet er å ha en balansert og nøktern bruk av digitale enheter på småtrinnet. Dette innebærer blant annet at det ikke lenger legges opp til én digital enhet per elev, at bruk av digitale verktøy skal være pedagogisk begrunnet og planlagt, og at enhetene fortsatt som hovedregel skal benyttes i skoletiden og ikke tas med hjem til leksearbeid.

Kunstig intelligens (KI) er samtidig et område i rask utvikling som stiller nye krav til skolen. Sortlandsskolen vil derfor fortsette samarbeidet med SIKT om utvikling og bruk av SIKT KI-assistent, og fortsette arbeidet med å styrke de ansattes kompetanse slik at KI kan brukes på en faglig, pedagogisk og etisk forsvarlig måte der den bidrar til å styrke elevenes læring i hovedsak på 8.-10. trinn.

4.5 Elever og undervisningspersonale

I tabellen under gis en oversikt over antallet elever og årsverks pedagoger i Sortlands grunnskoler. Indikatoren *Elever* opplyser om tallet på elever som er registrert ved grunnskoler per 1. oktober det aktuelle skoleåret. Indikatoren *Årsverk for undervisningspersonale* viser sum årsverk for

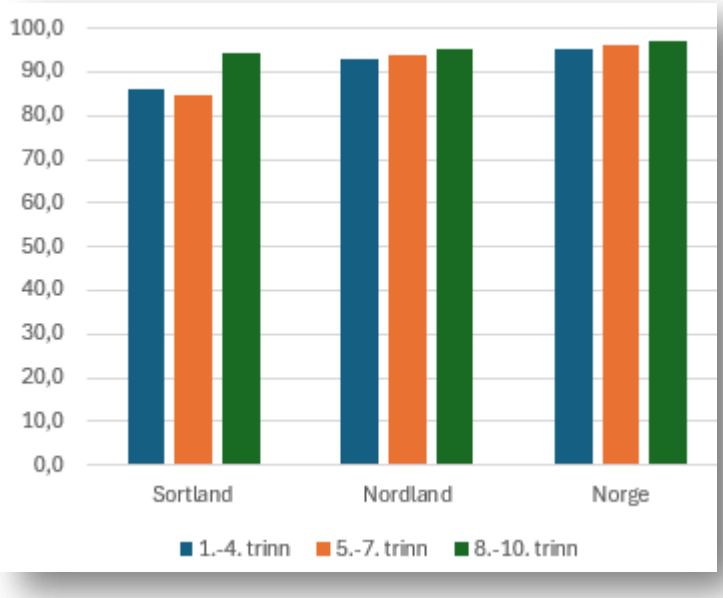
undervisningspersonalet. Indikatoren *Årstimer gitt av personale med godkjent utdanning* viser hvor stor andel av årstimer som er gjennomført av undervisningspersonale med godkjent utdanning.

Antall elever og lærerårsverk 2025-2026:

Indikator og nøkkeltall			
Elever	**2023/24**	**2024/25**	**2025/26** (01.10.25)
Alle skoler	1 262	1 240	1229
Holmstad skole	35	35	39
Lamarka skole	232	235	238
Maurnes skole	53	53	46
Sigerfjord skole	105	92	95
Sortland barneskole	295	306	299
Sortland ungdomsskole	448	424	421
Strand skole	94	95	91
Årsverk for undervisningspersonale	**2023/24**	**2024/25**	**2025/26**
Sortland kommune	134,5	135,9	131,4
Holmstad skole	6.2	5,1	4,4
Lamarka skole	21,9	22,5	22,6
Maurnes skole	8,9	8,1	6,5
Sigerfjord skole	10,6	10,5	9,5
Sortland barneskole	22,4	30,9	31,0
Sortland ungdomsskole	45,9	46,4	45,4
Strand skole	10,5	12,2	12,0

Andelen lærerårstimer som i skoleåret 2025-26 ble gitt av personale med godkjent utdanning:

	1.-4. trinn	**5.-7. trinn**	**8.-10. trinn**
Sortland	86,2	84,6	94,4
Nordland	93,0	94,0	95,3
Norge	95,4	96,1	97,1

Antall lærere fra Sortlandsskolen som har deltatt i Lærerløftet – videreutdanning for lærere:

Skoleår	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25	25/26
Antall	12	15	9	7	9	5	7

Skoleeiers vurdering

Utviklingen i antall årsverk til undervisning følger til dels med utviklingen i elevtallet. Selv om elevtallet i Sortlandsskolen er redusert med 11 elever fra forrige skoleår, har skolene i Sortland en samlet reduksjon i antall lærerårsverk på 4,5 fra skoleåret 2024-2025. Antallet elever som har behov for særskilt tilrettelegging og individuelt tilpassede opplæringstilbud kan variere, og vil påvirke hva hver enkelt skoleenhet har behov for av lærerårsverk ut over det antallet lærernormen beskriver. I tillegg bygger kommunens ressursfordelingsmodell på en helhetlig vurdering av den enkelte skoles behov, der gruppesammensetning, elevforutsetninger og lokale forhold vektlegges i større grad enn rene elevtall.

Tilgang på kvalifiserte lærere er en av de viktigste forutsetningene for å sikre et godt opplæringstilbud. Andelen undervisning som gis av lærere med godkjent lærerutdanning varierer mellom skolene, men har de siste årene vært relativt stabil. For skoleåret 25-26 var 88% av opplæringen gitt av pedagoger med godkjent kompetanse. Sortland kommune opplever, i likhet med mange andre kommuner, vedvarende utfordringer med å rekruttere kvalifiserte lærere. Dette gjelder særlig ved de minste skolene. Konsekvensen er at om lag én av fem undervisningstimer fortsatt gjennomføres av ansatte uten godkjent lærerutdanning.

Rekruttering og det å beholde kvalifiserte lærere vil derfor fortsatt være en av de viktigste strategiske oppgavene for Sortlandsskolen i årene som kommer. Samtidig arbeider skolene systematisk med å utvikle sterke profesjonsfellesskap, slik at elevenes læring og utvikling ivaretas best mulig også i en situasjon med rekrutteringsutfordringer.

4.6 Lærertetthet

Gruppestørrelse, alle trinn sammenlignet med kostragruppe 8 og landet uten Oslo:

Sortland				**Kostra-gruppe 8**				**Landet uten Oslo**			
2022	2023	2024	**2025**	2022	2023	2024	**2025**	2022	2023	2024	**2025**
15,0	15,8	14,4	15,3	13,6	14,0	13,8	13,7	15,6	15,6	15,6	15,5

Indikatoren viser antall elever per lærer i ordinær undervisning, hvor ressursene til spesialundervisning og undervisning i særskilt norsk ikke regnes med. Dette omtales som Gruppestørrelse 2. Kilde: SSB

Antall elever pr. lærer for hvert hovedtrinn, 2025-26:

	Alle trinn	1.-4. årstrinn	5.-7. årstrinn	8.-10. årstrinn
Hele landet	15,52	13,49	16,18	17,49
Nordland - Nordlánnda	13,49	12,05	14,06	14,66
Sortland - Suortá	15,02	13,61	13,25	19,09
Holmstad skole	15,8	16,51	14,06	
Jennestad montessoriskole	11,52	13,03	9,92	
Lamarka skole	15,82	13,77	18,45	
Maurnes skole	10,21	11,2	9,27	
Sigerfjord skole	14,47	13,82	15,31	
Sortland barneskole	13,62	14,7	12,32	
Sortland ungdomsskole	19,09			19,09
Strand skole	10,45	10,92	9,87	

Tallene for skoleåret 25-26 viser at lærertettheten er godt innenfor lærernormen for 1. – 4. trinn, hvor det minimum skal være 1 lærer pr. 15 elever. Unntaket er lærertetthet for elever på 1. – 4. trinn på Holmstad skole, som for skoleåret 25-26 ligger på 16.51. Forklaringen ligger i organisering av elever fra 4. og 5. trinn i samme fådelte gruppe. Ved registrering i GSI – Grunnskolens Informasjonssystem registreres gruppeantallet på 5. trinn, og tallet for lærertetthet for 4. trinn blir feil. For 5. – 10. trinn ligger Sortland kommune godt under normen som er 1 lærer pr. 20 elever. Sortlandsskolen har samlet sett fra 1. – 10.trinn en lærertetthet i ordinær undervisning som er litt lavere enn den gjennomsnittlige lærertettheten nasjonalt, men likevel over normen.

4.7 Elever som får Individuelt tilrettelagt opplæring

Rett til individuelt tilrettelagt opplæring (ITO) følger av opplæringsloven kapittel 11. Elever som ikke har eller kan få tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen, har rett til individuelt tilrettelagt opplæring. Formålet er å sikre at elevene får et opplæringstilbud som er tilpasset deres forutsetninger og gir mulighet for faglig, sosial og personlig utvikling.

Andelen elever som mottar individuelt tilrettelagt opplæring er samtidig en viktig indikator på skolens evne til å møte elevenes ulike behov innenfor den ordinære opplæringen. En inkluderende skole kjennetegnes ved at flest mulig elever opplever mestring og får nødvendig tilrettelegging i det ordinære læringsfellesskapet, samtidig som de elevene som har rett til individuelt tilrettelagt opplæring, får et tilbud av god kvalitet.

I skoleåret 2025–2026 mottok 9,2 prosent av elevene i Sortlandsskolen individuelt tilrettelagt opplæring. Dette er en nedgang fra 10,6 prosent året før, og er en positiv utvikling. Andelen ligger fortsatt over både gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 8 (8,3 prosent) og landsgjennomsnittet (7,6 prosent), men forskjellen er redusert sammenlignet med tidligere år.

Andel (prosent) elever med individuelt tilrettelagt opplæring og lærertimer (antall) per elev som får individuelt tilrettelagt opplæring:

	2023-2024		2024-2025		2025-2026	
	Andel elever	Årstimer	Andel elever	Årstimer	Andel elever	Årstimer
Sortland kommune	**10,7**	**94,8**	**10,6**	**126**	**9,2**	**149**
Kostragruppe 8	8,7	172,1	9	176	8,3	Ukjent
Landet u/Oslo	8,1	146,2	8	151	7,6	175

Kilde: SSB

Skoleeiers vurdering

I skoleåret 2025–2026 mottok 9,2 prosent av elevene i Sortlandsskolen individuelt tilrettelagt opplæring (ITO). Dette er en positiv utvikling fra året før, da andelen var 10,6 prosent. Nedgangen kan være et uttrykk for at skolene i større grad lykkes med å tilrettelegge opplæringen innenfor det ordinære tilbudet, slik at flere elever får tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen uten behov for vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring.

Til tross for en positiv utvikling, ligger Sortland fortsatt over både kommunene i KOSTRA-gruppe 8 (8,3 %) og landsgjennomsnittet uten Oslo (7,6 %). I Sortland var det i skoleåret 25-26 1,4% færre elever enn foregående år som hadde vedtak om ITO, men selve timeantallet økte. Det er et uttrykk for at flere elever har sammensatte og komplekse vansker. I Sortland hadde hver 20. elev enkeltvedtak om personlig assistanse. Antallet elever som har vedtak om personlig assistanse, med eller uten ITO, har økt med 35%.

Ti elever fikk skoleåret 25-26 deler av sitt opplæringstilbud på en alternativ skolearena. Sortland kommune har ikke en permanent alternativ skolearena, og tilbudene etableres og tilpasses den enkelte elevs behov. Alternativ skolearena benyttes når elever over kortere eller lengre perioder ikke har tilstrekkelig utbytte av opplæring i ordinær klasse, eller har behov for særskilt tilrettelegging for å kunne delta i opplæring. Målet er å opprettholde læring, relasjoner og skoletilknytning, samt legge til rette for at elevene i størst mulig grad kan delta i skolens fellesskap. For flere av elevene inngår alternativ skolearena som en del av et helhetlig og individuelt tilpasset opplæringstilbud. Tiltaket benyttes når det er behov for å styrke elevens mulighet til å oppleve trygghet, tilhørighet, deltakelse, mestring og læring, og kan være en del av arbeidet med å forebygge eller følge opp bekymringsfullt skolefravær. Behovet må forstås i lys av både individuelle forhold og forhold i elevens lærings- og oppvekstmiljø. Tilbudene krever tett samarbeid mellom skole, foresatte og aktuelle samarbeidstjenester, og innebærer ofte betydelig ressursbruk.

Skolene erfarer samtidig at en større andel av ressursene må benyttes til individuell oppfølging, personlig assistanse og særskilt tilrettelegging. Dette påvirker handlingsrommet for øvrige forebyggende, fellesskapsfremmende og allmennpedagogiske tiltak i den ordinære opplæringen.

Kommunen har fortsatt et utviklingsarbeid å gjøre med å styrke den inkluderende praksisen og den ordinære opplæringens evne til å møte et bredt mangfold av elevbehov. Målet er ikke å redusere antallet vedtak om ITO i seg selv, men å utvikle en skole der den ordinære opplæringen er inkluderende og fleksibel, slik at flere elever opplever mestring og læring i fellesskapet. Et godt allmennpedagogisk tilbud, med høy kvalitet på tilpasset opplæring, er den mest bærekraftige løsningen både for den enkelte elev og for skolen som lærende fellesskap. Individuelt tilrettelagt opplæring skal fortsatt gis til de elevene som har behov for det, men utviklingen viser at det er mulig å møte flere elevers behov innenfor den ordinære undervisningen.

Sortland kommune var i 2025-2026 inne i sitt tredje og siste år for Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, i partnerskap med OsloMet. Gjennom utviklingsarbeid i profesjonsfellesskapene arbeidet skolene systematisk med å styrke kvaliteten i den ordinære opplæringen. I skoleåret 2025–2026 har arbeidet blant annet handlet om fellesskapende didaktikk, høyfrekvente vansker som lesing, skriving og dysleksi og praktisk, aktivt læringsarbeid. Målet har vært å styrke de ansattes kompetanse i å tilpasse opplæringen for flere elever innenfor fellesskapet.

Den positive utviklingen det siste året gir grunn til optimisme, men resultatene viser samtidig at arbeidet på dette området må fortsette. En mer inkluderende praksis forutsetter høy kompetanse, godt tverrfaglig samarbeid og en bevisst utvikling av gode fellesskap og den ordinære undervisningen, slik at den favner et større mangfold av elever.

4.8 Læringsmiljø – Elevundersøkelsen 2025

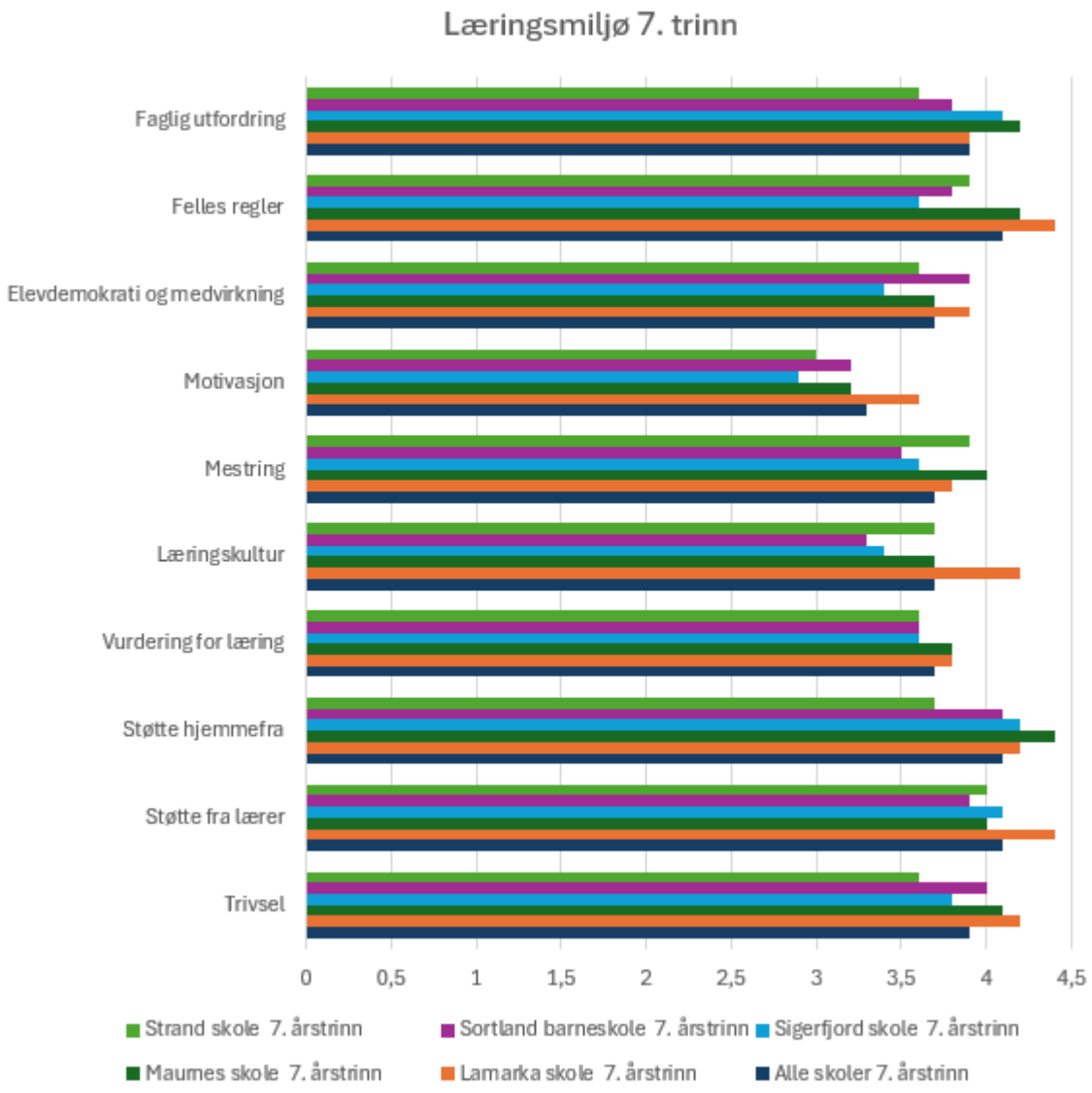
Elevundersøkelsen gir viktig kunnskap om hvordan elevene opplever sin egen skolehverdag. Undersøkelsen kartlegger blant annet trivsel, motivasjon, mestring, medvirkning, relasjonen mellom elev og lærer, støtte i læringsarbeidet, elevdemokrati, det fysiske læringsmiljøet og forekomst av mobbing. Elevenes egne erfaringer er grunnlag for skolenes arbeid med å utvikle et trygt, inkluderende og læringsfremmende skolemiljø.

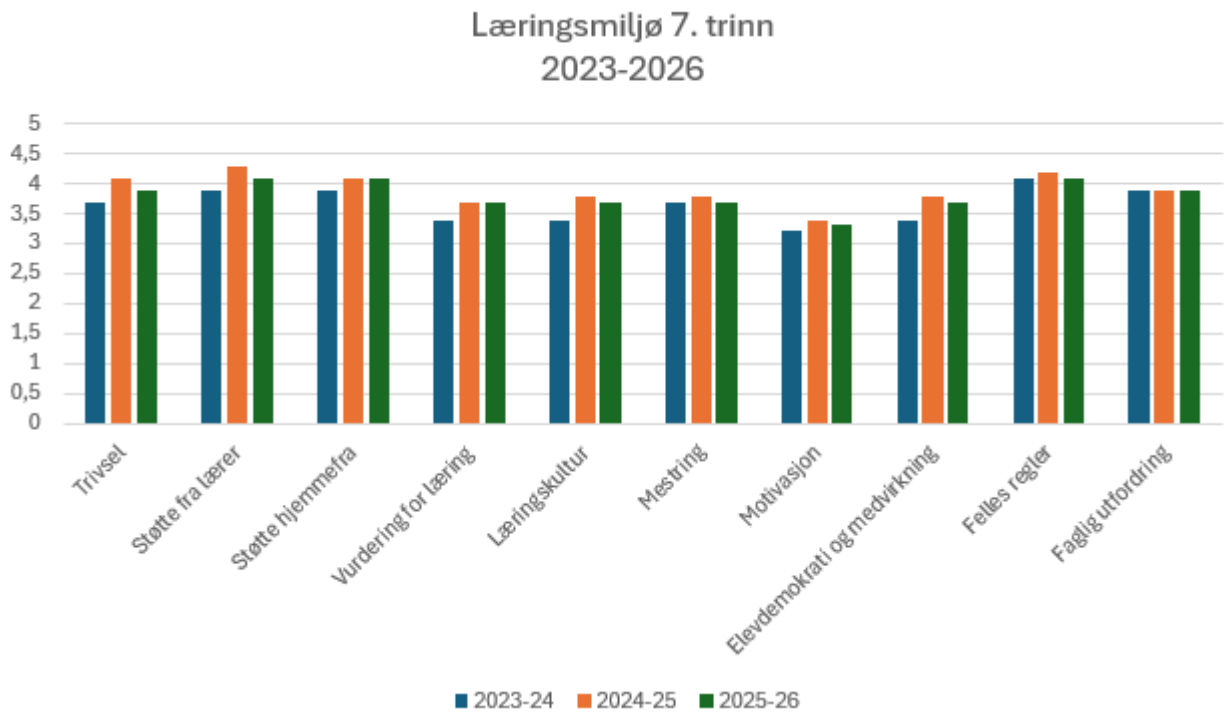
Det er et nasjonalt krav at Elevundersøkelsen gjennomføres på 7. og 10. trinn. For å sikre sammenlignbarhet med nasjonale og regionale resultater bygger figurene i kvalitetsmeldingen på disse trinnene. I Sortland kommune gjennomføres undersøkelsen i tillegg på 5., 6., 8. og 9. trinn. Dette gir skolene et bredere kunnskapsgrunnlag og gjør det mulig å følge utviklingen i elevenes læringsmiljø gjennom hele grunnskolen.

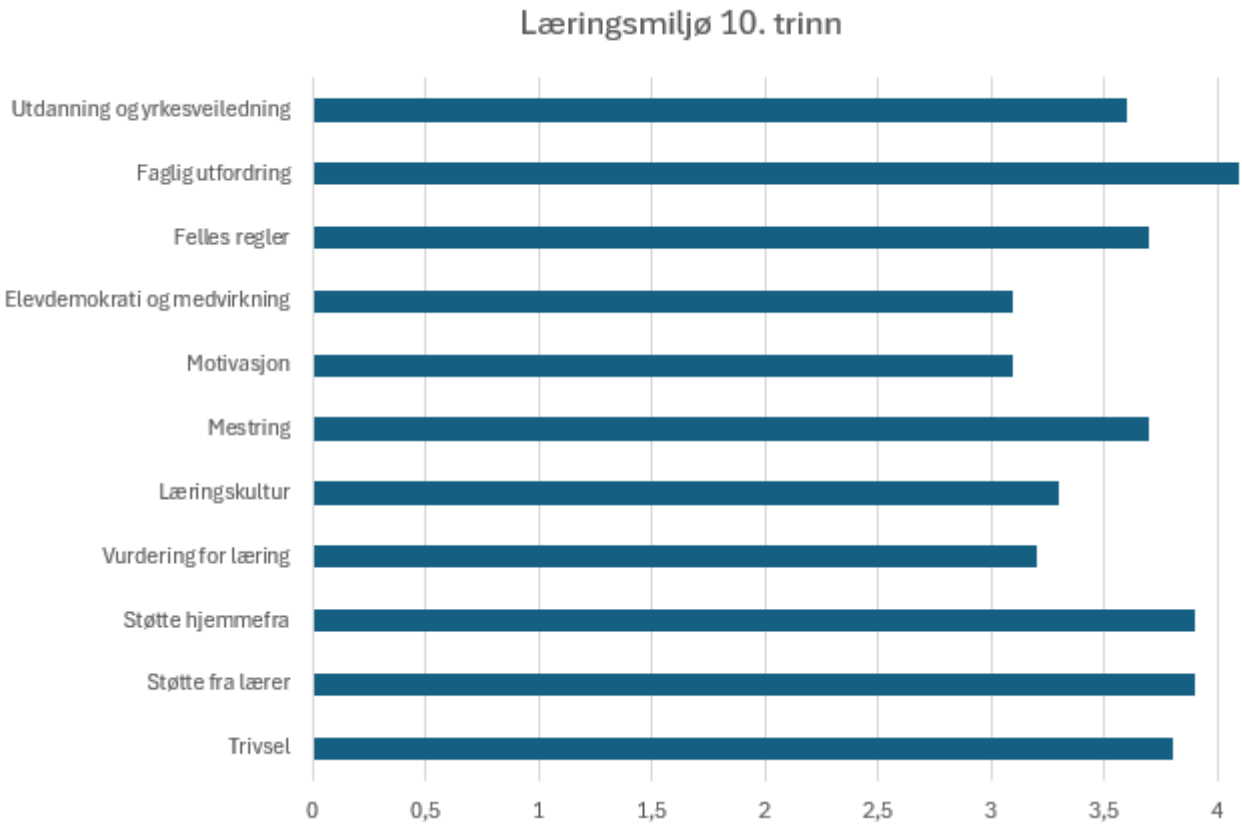
Resultatene fra Elevundersøkelsen 2025 viser variasjoner i forekomsten av mobbing mellom trinn og skoler. Samtidig viser undersøkelsen at flere av de øvrige indikatorene fortsatt krever målrettet oppfølging. Særlig gjelder dette elevenes *motivasjon* for læring, opplevelse av *medvirkning* og opplevelse av *mestring*. Disse områdene vil derfor fortsatt være sentrale i skolenes kvalitets- og utviklingsarbeid.

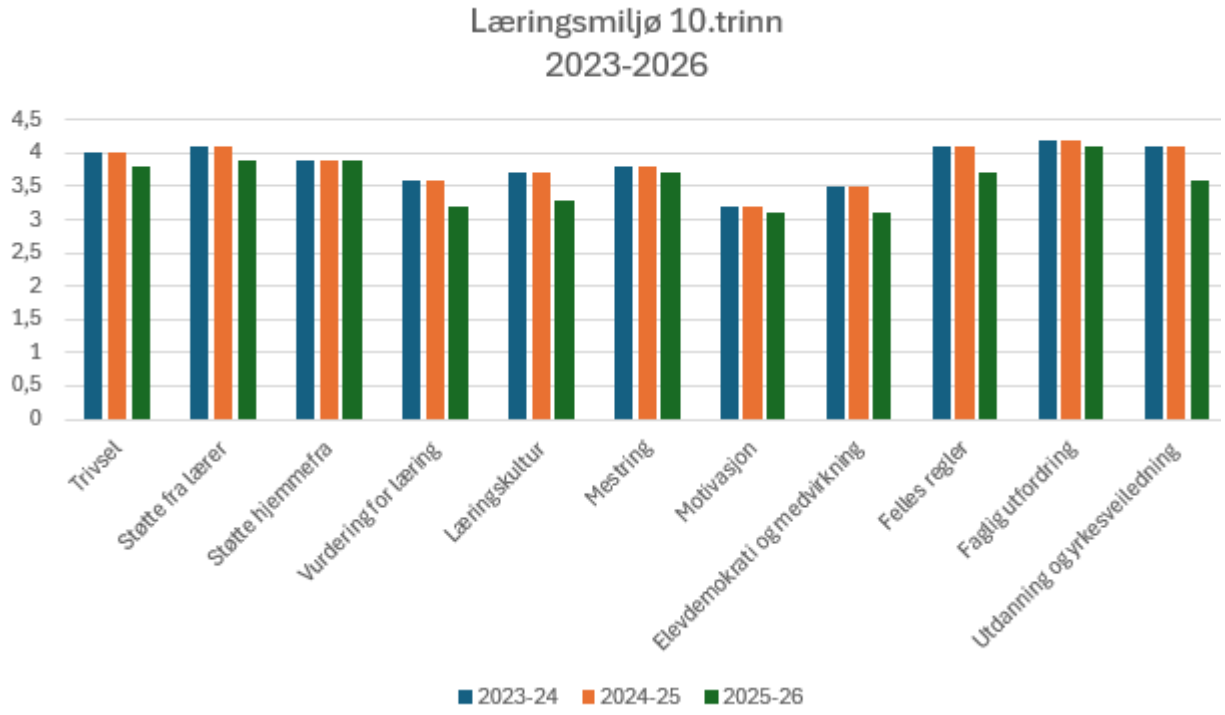
Under følger grafiske fremstillinger av utviklingen:

Læringsmiljø på skolenivå

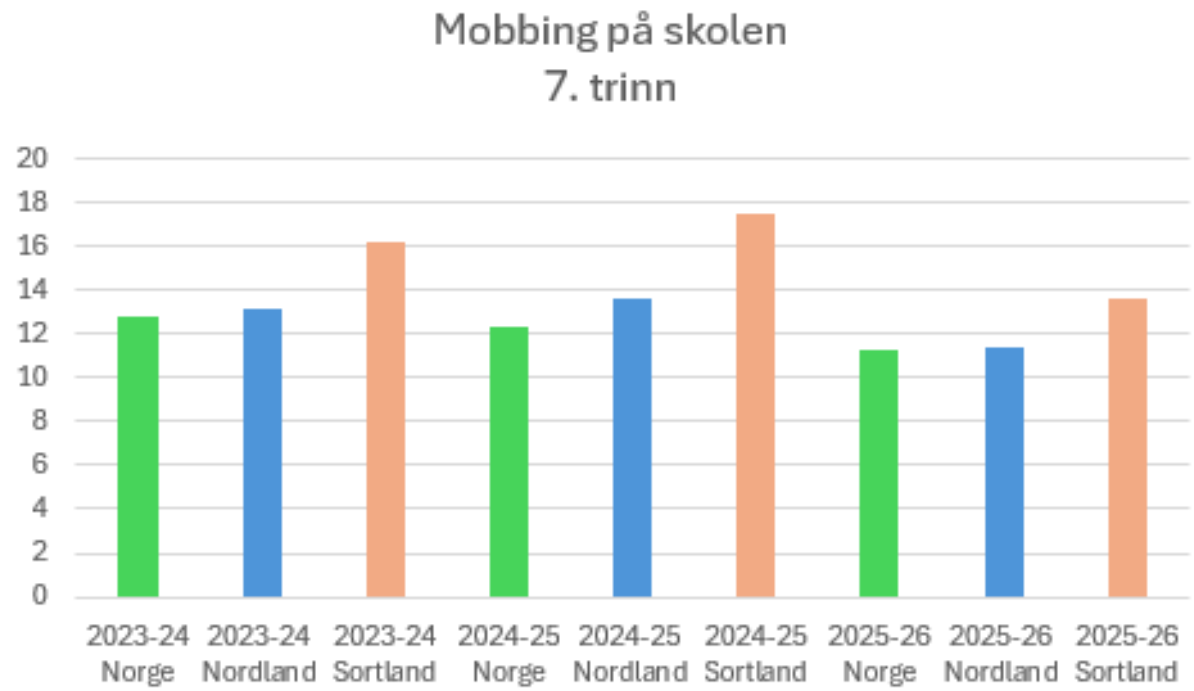

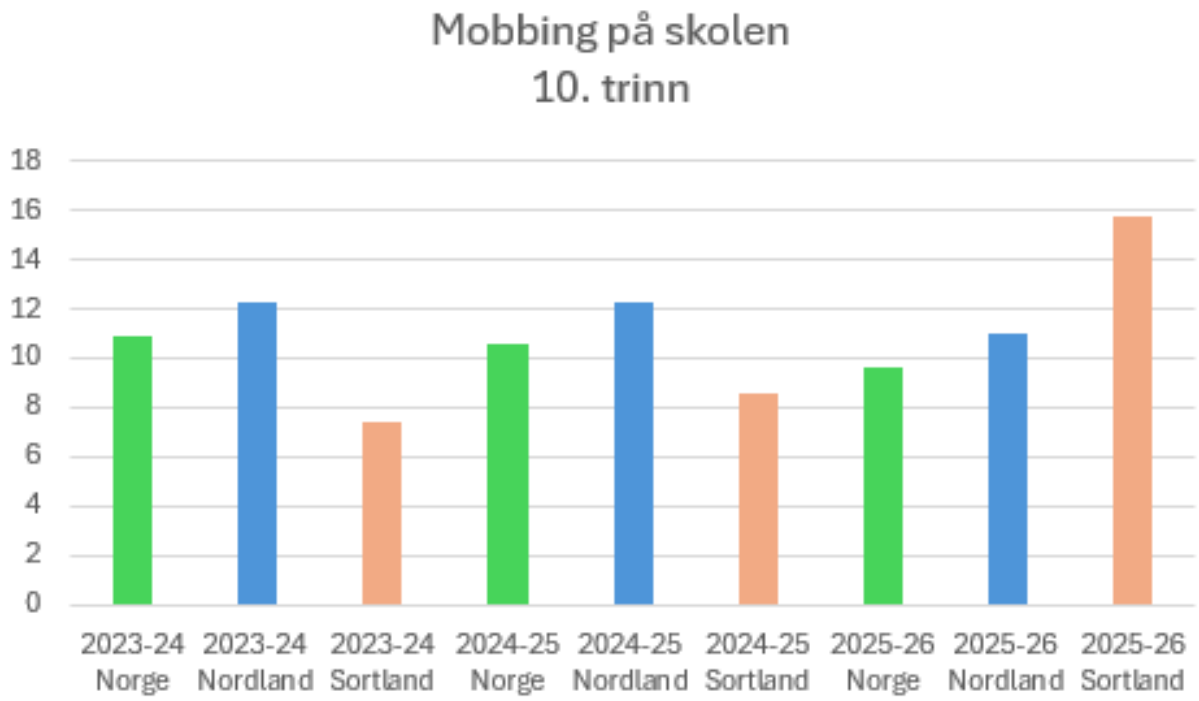

Læringsmiljø 7. trinn
2023-2026
5
4,5
4
3,5
3
2,5
2
1,5
1
0,5
0
Trivsel
Støtte fra lærer
Støtte hjemmefra
Vurdering for læring
Læringskultur
Mestring
Motivasjon
Elevdemokrati og medvirkning
Felles regler
Faglig utfordring
2023-24
2024-25
2025-26

Læringsmiljø 10. trinn
Utdanning og yrkesveiledning
Faglig utfordring
Felles regler
Elevdemokrati og medvirkning
Motivasjon
Mestring
Læringskultur
Vurdering for læring
Støtte hjemmefra
Støtte fra lærer
Trivsel
0
0,5
1
1,5
2
2,5
3
3,5
4

Mobbing i Sortlandsskolen

Skoleledernettverket, ressursteamenes, kvalitetsdialogenes rolle i arbeid med skolemiljø

Resultatene fra Elevundersøkelsen 2025 viser variasjoner i forekomsten av mobbing mellom trinn og skoler. Resultatene varierer også mellom de 10 indikatorene som til sammen utgjør læringsmiljøet. Flere elevgrupper rapporterer lavere resultater enn ønskelig når det gjelder motivasjon for læring, opplevelse av medvirkning og opplevelse av mestring. Resultatene fra Elevundersøkelsen for 10. trinn i 25-26 viser at utviklingen har gått i feil retning. Årets avgangselever melder om rekordhøy andel mobbing, noe som gjenspeiler seg i Elevundersøkelsenes øvrige indekser. Elevene på 10.trinn skårer motivasjon for skole, medvirkning og læringskultur svært lavt.

Sortland ungdomsskole har analysere tallene i profesjonsfellesskapet for å finne ut hva som kan være årsakene til den høye prosentandelen med mobbing, og satt inn tiltak i henhold til sine funn. I skoleledernettverket trekkes særlig elevmedvirkning, relasjoner mellom elever og voksne og opplevelsen av å høre til i fellesskapet, fram som viktige faktorer å jobbe med for elevenes motivasjon og mestring – noe som også vil påvirke forekomsten av mobbing positivt.

Skolene i Sortland kommune får også støtte og veiledning i arbeidet med lærings- og skolemiljø gjennom kvalitetsdialoger, skoleledernettverk og samarbeid med rådgivere i Oppvekst og Sortlandshjelpa Ung. Skolenes egne ressursteam er en viktig arena for det kontinuerlige arbeidet med læringsmiljø og skolemiljø. Teamene bidrar både i forebyggende arbeid og i oppfølging av enkeltsaker, samt fungerer som en sentral samhandlingsarena mellom skolen og flere øvrige tjenester i Laget rundt barnet.

I løpet av 2024–2026 har det vært arbeidet systematisk med å videreutvikle kvaliteten og innholdet i skolenes ressursteam. Det er utarbeidet felles retningslinjer for arbeidet, og temaet har vært fulgt opp

gjennom TOPS-nettverket, skoleledernettverket og i dialog med den enkelte skole. Erfaringene viser samtidig at organisering, innhold og bruk av ressursteamene fortsatt varierer mellom skolene. Det videre arbeidet vil derfor ha søkelys på å styrke kvalitet, systematikk og en mer felles praksis.

PP-tjenesten deltar fast i ressursteamene ved skolene, med møtefrekvens tilpasset skolens størrelse og behov. PP-tjenesten bidrar med kompetanse knyttet til læringsmiljø, inkludering, tilrettelegging og tidlig innsats. Fra skoleåret 2025–2026 deltar også Sortlandshjelpa Ung minst én gang hvert halvår. Dette bidrar til å styrke kvaliteten i arbeidet med saker etter opplæringslovens kapittel 12, oppfølging av bekymringsfullt skolefravær og den tverrfaglige støtten rundt elever og elevgrupper.

I arbeidet med resultatene har skolene hatt særlig oppmerksomhet på fellesskapende didaktikk, relasjonsarbeid, elevmedvirkning og utvikling av trygge læringsfellesskap. Omnimodellen brukes som en felles forståelsesramme i analyse- og utviklingsarbeidet, og bidrar til å styrke arbeidet med fellesskapskvaliteter, inkludering og forebygging av mobbing. Sammen med andre analyseverktøy brukes modellen til å forstå sammenhenger mellom elevresultater, læringsmiljø og sosial utvikling. Målet er å identifisere både styrker og utfordringer i skolens praksis og sikre målrettede tiltak på gruppe-, klasse- og skolenivå.

Tiltak ved mistanke om mobbing

Alle skolene skal følge kommunens rutiner for håndtering av skolemiljøsaker i tråd med opplæringslovens kapittel 12. § 12-4 Plikt til å sikre eit trygt og godt psykososialt skolemiljø (aktivitetsplikt og dokumentasjonsplikt) | udir.no Ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt, skal skolen undersøke saken, involvere eleven og foresatte og sette inn egnede tiltak. Aktivitetsplan brukes som verktøy for å sikre systematisk oppfølging og evaluering av tiltakene.

Melding om skolemiljøsaker

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø. Dersom elever eller foresatte opplever mobbing, krenkelser eller forhold som gjør at skolemiljøet ikke oppleves som trygt og godt, er det viktig å melde fra. Sortland kommune har etablert en digital meldeløsning på kommunens nettsider som kan benyttes ved bekymringer knyttet til skolemiljøet. Løsningen bygger videre på kommunens digitale meldingsordning, som tidligere har vært omtalt som «mobbeknappen», og er videreutviklet for å være sikker og bedre tilgjengelig både for elever og foresatte.

Samtidig oppfordres elever og foresatte til å ta direkte kontakt med kontaktlærer, skoleledelse eller andre ansatte ved skolen. Tidlig dialog og melding gir skolen bedre mulighet til å undersøke saken og sette inn nødvendige tiltak raskt. Skolene arbeider kontinuerlig for å sikre at elevene opplever at det er trygt å si fra til voksne når noe ikke er bra. Dette vurderes fortsatt som den viktigste og mest tilgjengelige måten å melde fra på for alle elever. Uavhengig av hvordan bekymringen meldes, har skolen plikt til å undersøke saken og følge den opp i tråd med opplæringslovens bestemmelser om skolemiljø.

Forebyggende arbeid på gruppe- og skolenivå

Sortlandsskolen arbeider systematisk med å utvikle inkluderende læringsfellesskap gjennom forebyggende tiltak på klasse-, gruppe- og skolenivå. Arbeidet bygger blant annet på fellesskapende didaktikk, tydelig klasseledelse, relasjonsarbeid og elevmedvirkning. Gjennom utviklingsarbeid i profesjonsfellesskapene arbeides det med å styrke elevenes opplevelse av tilhørighet, trygghet, inkludering og faglig mestring. Resultatene fra Elevundersøkelsen, Klassetrivsel og øvrige kartlegginger brukes aktivt i analyse- og utviklingsarbeidet på skolene for å identifisere utfordringer tidlig og målrettede tiltak.

Skoleeiers vurdering

Resultatene fra Elevundersøkelsen 2025 viser variasjoner i forekomsten av mobbing mellom trinn og skoler. Selv om enkelte elevgrupper viser en positiv utvikling, viser resultatene samlet sett at arbeidet med å forebygge utrygt skolemiljø og mobbing fortsatt må ha stor oppmerksomhet. Dette må sees i sammenheng med vårt kontinuerlige arbeid for inkluderende læringsfellesskap, gode relasjoner og et trygt skolemiljø for alle elever. Innsats på områdene motivasjon, elevmedvirkning og opplevelse av mestring, hvor elevene i Sortland skårer lavere enn ønskelig, er grunnleggende og nødvendig for å skape et trygt og godt skolemiljø.

Skoleeier vurderer at arbeidet med et trygt og godt skolemiljø også i årene framover må fokusere på fellesskapende didaktikk, inkluderende læringsfellesskap og styrket elevmedvirkning. Analyse av Elevundersøkelsen, arbeid i profesjonsfellesskapene og utvikling av ressursteamene på skolene vil være sentrale virkemidler for å sikre at alle elever skal oppleve trygghet, trivsel, mestring og tilhørighet i skolen.

Skoleeier vurdere at det er avgjørende viktig at elever som opplever å ikke ha det trygt og godt på skolen opplever det som trygt å si fra til voksne på skolen når noe ikke er bra. Gode relasjoner mellom elever og voksne er en grunnleggende forutsetning for å avdekke, forebygge og følge opp skolemiljøsaker.

Den digitale meldeløsningen for skolemiljøsaker er gjort mer tilgjengelig for barn, unge og foresatte på kommunens nettside. En sikker løsning der pålogging med bank-ID kreves er etablert. For barn under 12 år, eller unge som ikke har bank-ID, må pålogging gjøres i samarbeid med foresatte.

4.9 Læringsutbytte - Nasjonale prøver

Nasjonale prøver på 5., 8. og 9. trinn, sammen med standpunkt- og eksamenskarakterer i norsk hovedmål, matematikk og engelsk, samt grunnskolepoeng, er obligatoriske indikatorer i kvalitetsmeldingen. Indikatorene gir skoleeier, skoleledere og lærere viktig informasjon om elevenes læringsutbytte og danner et sentralt kunnskapsgrunnlag for kvalitetsutvikling i skolen.

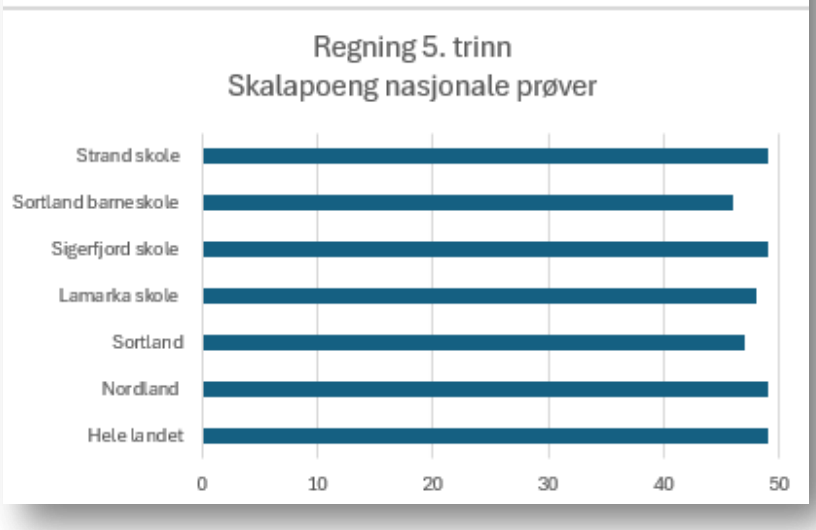
Nasjonale prøver måler elevenes ferdigheter i lesing, regning og engelsk, og er en del av det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet. Resultatene gir et avgrenset bilde av elevenes kompetanse og må derfor tolkes i sammenheng med annen informasjon om elevenes læring, skolens praksis og lokale forutsetninger. Formålet er ikke å rangere skoler, men å identifisere styrker og utviklingsområder som kan bidra til å forbedre kvaliteten i opplæringen.

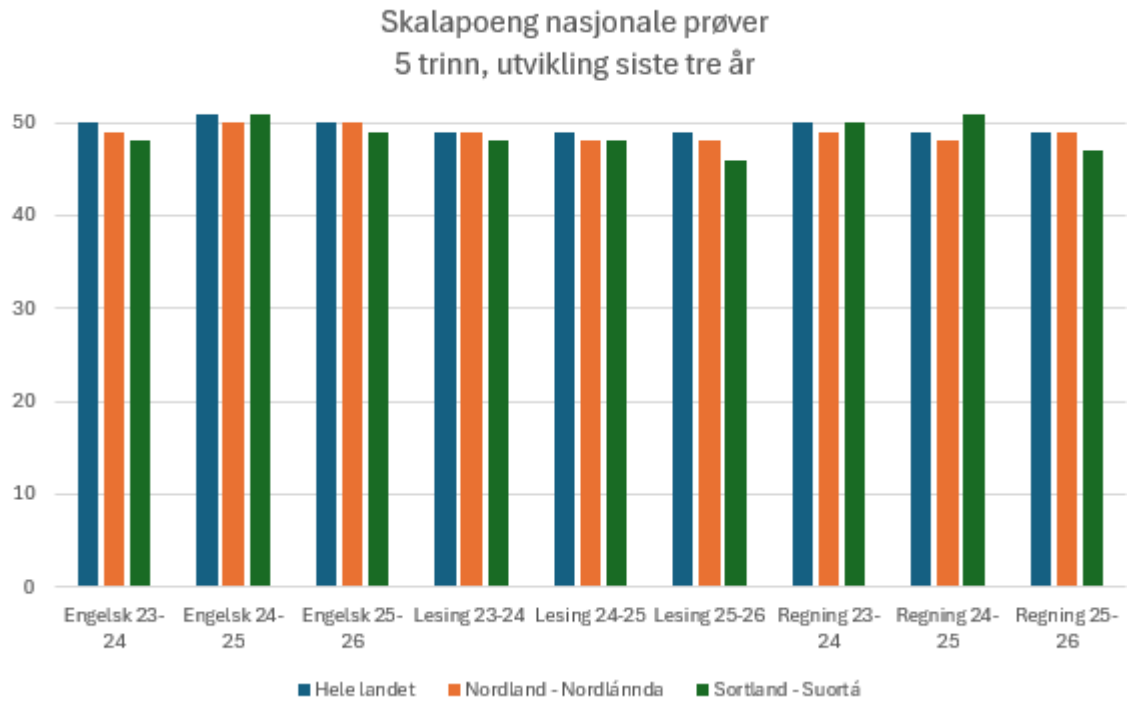
I Sortland kommune brukes resultatene fra nasjonale prøver som grunnlag for analyse og refleksjon i profesjonsfellesskapene, i kvalitetsdialogen mellom skoleeier og skolene og ved planlegging av felles utviklingsarbeid. Målet er å styrke kvaliteten i den ordinære opplæringen slik at flere elever opplever mestring og oppnår et godt læringsutbytte.

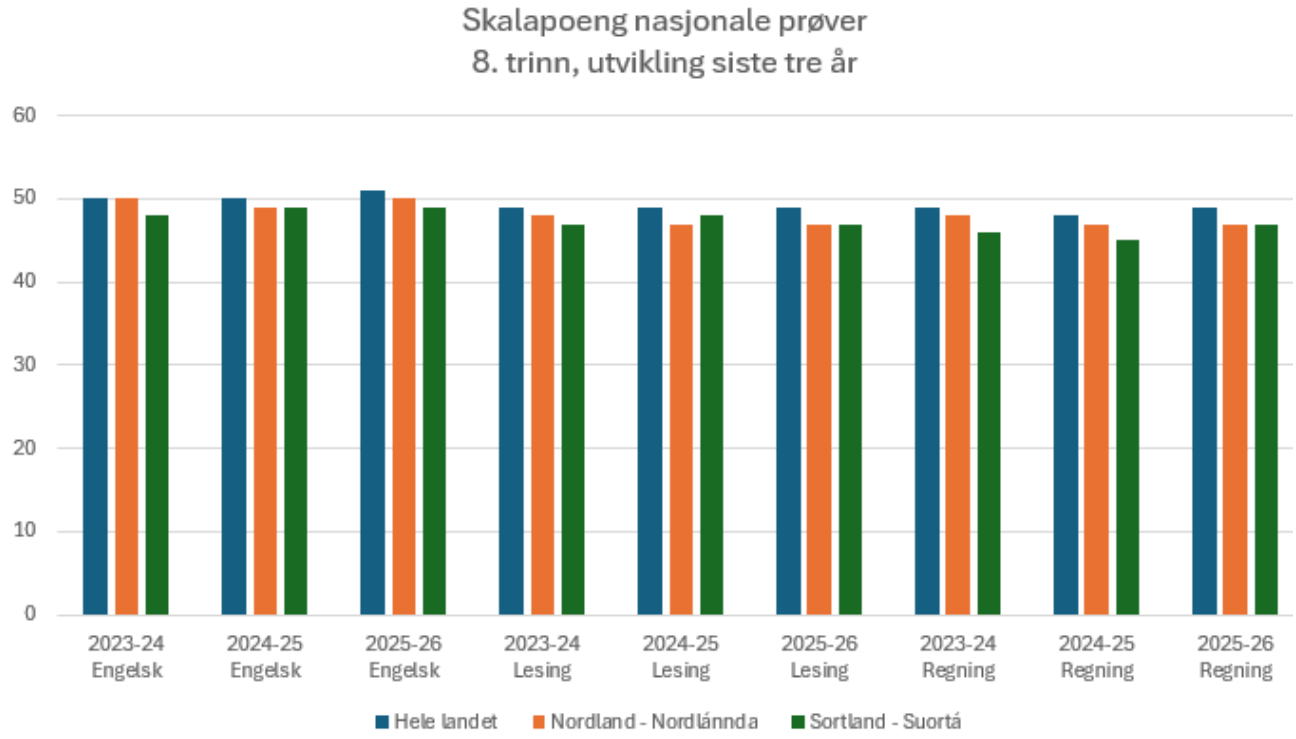
Under gis en grafisk fremstilling av resultatene på Nasjonale Prøver for 5., 8. og 9. trinn. Resultatene oppgis som skalapoeng på en skala der 50 er satt som et nasjonalt gjennomsnitt. Et nytt nasjonalt gjennomsnitt ble fastsatt i 2022. En skår over 50 betyr at elevgruppen samlet presterer over det nasjonale gjennomsnittet, mens en skår under 50 betyr at gruppen ligger under gjennomsnittet. Hvor langt over eller under 50 resultatet ligger, sier noe om hvor stor forskjellen er, men ett eller to skalapoeng representerer relativt små forskjeller og tolkes med varsomhet.

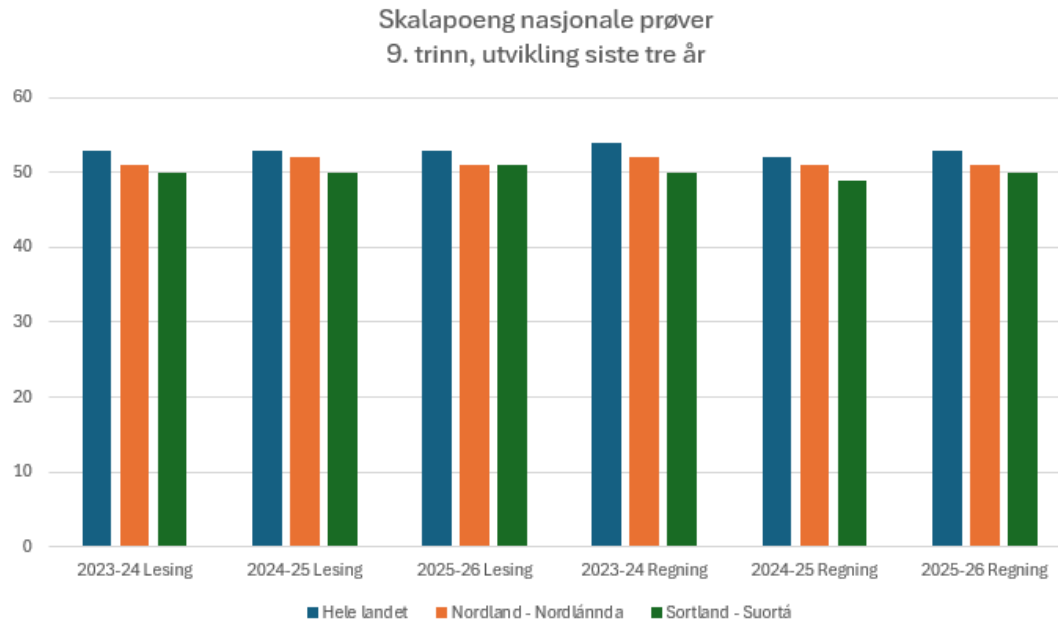

Engelsk 5. trinn
Skalapoeng nasjonale prøver
Sortland barneskole
Sigerfjord skole
Lamarka skole
Sortland
Nordland
Hele landet
0
10
20
30
40
50

Lesing 5. trinn
Skalapoeng nasjonale prøver
Sortland barneskole
Sigerfjord skole
Lamarka skole
Sortland
Nordland
Hele landet
0
10
20
30
40
50

Regning 5. trinn
Skalapoeng nasjonale prøver
Strand skole
Sortland barneskole
Sigerfjord skole
Lamarka skole
Sortland
Nordland
Hele landet
0
10
20
30
40
50

Skalapoeng nasjonale prøver
5 trinn, utvikling siste tre år
50
40
30
20
10
0
Engelsk 23-24
Engelsk 24-25
Engelsk 25-26
Lesing 23-24
Lesing 24-25
Lesing 25-26
Regning 23-24
Regning 24-25
Regning 25-26
Hele landet
Nordland - Nordlánnda
Sortland - Suortá

Skalapoeng nasjonale prøver
8. trinn, utvikling siste tre år
60
50
40
30
20
10
0
2023-24 Engelsk
2024-25 Engelsk
2025-26 Engelsk
2023-24 Lesing
2024-25 Lesing
2025-26 Lesing
2023-24 Regning
2024-25 Regning
2025-26 Regning
Hele landet
Nordland - Nordlánnda
Sortland - Suortá

Skoleeiers vurdering – Nasjonale prøver

Når vi vurderer utviklingen i elevenes grunnleggende ferdigheter i lesing/skriving, regning og engelsk, er resultatene fra nasjonale prøver et viktig kunnskapsgrunnlag, sammen med skolenes beskrivelser av sin undervisningspraksis og elevgruppene slik de kjenner dem.

Resultatene på Nasjonale Prøver fra 2025 viser en noe ulik utvikling mellom skolene i Sortland kommune. På kommunenivå ser vi den største tilbakegangen på 5. trinn, særlig i lesing og regning, der kommunen ligger henholdsvis to og tre skalapoeng under gjennomsnittet for Nordland fylke. I engelsk ligger resultatene ett skalapoeng under fylkessnittet. På ungdomstrinnet er bildet mer stabilt. Resultatene på 8. og 9. trinn ligger gjennomgående likt eller ett skalapoeng under gjennomsnittet for Nordland, og utviklingen fra 8. til 9. trinn viser at mange elever har god faglig progresjon det første året på ungdomsskolen.

Ved analyse av individuelle elevresultater får vi et bilde av hvilke mestringsnivå i de aktuelle fagene elevene skårer i. I Sortland kommune er det bekymringsfullt at flere elever enn tidligere plasserer seg på de laveste mestringsnivåene, samtidig som færre elever når de høyeste mestringsnivåene. Dette viser at mange av våre elever ikke utvikler tilstrekkelig sterke grunnleggende ferdigheter gjennom skoleløpet, samtidig som flere elever med et høyere læringspotensial ikke ser ut til å utvikle seg videre, slik de har kapasitet til.

Resultatene understreker betydningen av tidlig innsats. Grunnleggende ferdigheter som lesing, regning og engelsk utvikles over tid, og utfordringer må oppdages og møtes så tidlig som mulig. Skolene skal arbeide systematisk med kartlegging, tilpasset opplæring og intensiv opplæring for elever som står i fare for å bli hengende etter, særlig i lesing, skriving og regning. Målet er at flere elever ved hjelp av intensive «kurs» på 1. – 4. trinn skal oppleve mestring innenfor den ordinære opplæringen, før vanskene blir omfattende. Søkelyset bør rettes mot tidlig innsats-arbeidet som gjøres i dag, for å se på hvordan det kan gjøres bedre.

For å styrke elevenes grunnleggende ferdigheter, vil Sortland kommune høsten 2026 utarbeide en felles Leseplan for hele Sortlandsskolen. Leseplanen skal bygge på forskningsbasert kunnskap om lese- og skriveopplæring og beskrive felles prinsipper og forventninger til undervisningen på alle trinn i grunnskolen. Planen skal bidra til en mer systematisk og helhetlig utvikling av elevenes lese- og skrivekompetanse gjennom hele grunnskoleløpet. Den vil også inneholde en felles ramme for kartlegging og beskrive hvordan intensiv opplæring skal planlegges og gjennomføres for elever på 1.–4. trinn som viser tegn til å bli hengende etter i lesing, skriving og regning.

Lesemotivasjon og tilgang til gode leseopplevelser er en viktig forutsetning for utviklingen av elevenes leseferdigheter. Oppvekst har derfor, i samarbeid med Sortland bibliotek, utarbeidet en plan for skolebibliotek i kommunen. For å sette planen ut i live er det opprettet en prosjektstilling som skolebibliotekassistent i 50 prosent for skoleåret 2026–2027. Stillingen finansieres av tilskudd til skolebibliotek, fra Udir. Stillingen skal bidra til at også de mindre bygdeskolene får en mer likeverdig og inkluderende tilgang til oppdatert barnelitteratur, regelmessige skolebibliotektjenester og inspirerende leseaktiviteter. Målet er å styrke elevenes leseglede, lesemotivasjon og leseferdigheter gjennom økt tilgang til litteratur og et aktivt samarbeid mellom skolene og biblioteket.

Samtidig som skoleeier setter nytt søkelys på barnelitteratur, leseglede og skolebibliotek, videreføres det langsiktige utviklingsarbeidet med å styrke kvaliteten på profesjonsfelleskapets arbeid. Det gjelder både arbeidet med inkluderende fellesskap og med undervisningen. Gjennom Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis i partnerskapet med OsloMet og utviklingsarbeidet i profesjonsfellesskapene, har skolene arbeidet målrettet med å utvikle undervisningskompetansen innen blant annet fellesskapende didaktikk, lesing i alle fag, skriving, praktisk og aktivt læringsarbeid og høyfrekvente vansker. Hensikten er å styrke kvaliteten i den ordinære opplæringen slik at flere elever utvikler gode grunnleggende ferdigheter og oppnår et høyere læringsutbytte.

Dersom det i arbeidet med å øke kvaliteten i arbeidet med de grunnleggende ferdighetene blir klart at skolen mangler kompetanse på området, vil fagområdet uttrykkes og prioriteres i enhetens strategiske kompetanseplan. Det blir førende for hvilke videreutdanningstilbud skolens ansatte kan få tilbud om.

Skoleeier forventer at alle skoler analyserer sine lokale resultater fra Nasjonale prøver grundig, og bruker dem aktivt i planleggingen av undervisningen og utviklingsarbeidet. Resultatene fra nasjonale prøver skal være et verktøy for læring og kvalitetsutvikling – ikke et mål i seg selv. Ambisjonen er at flere elever skal mestre de grunnleggende ferdighetene på et høyere nivå, gjennom grunnskoleløpet.

4.10 Grunnskolepoeng, standpunktkarakterer og eksamen

Grunnskolepoeng, standpunktkarakterer og eksamenskarakterer er sentrale indikatorer på elevenes læringsutbytte ved avslutningen av grunnskolen. Sammen med resultatene fra nasjonale prøver gir de skoleeier og skolene viktig informasjon om elevenes faglige utvikling og danner et sentralt grunnlag for kvalitetsutvikling i opplæringen.

Grunnskolepoeng beregnes på grunnlag av alle standpunkt- og eksamenskarakterene på vitnemålet og danner opptaksgrunnlaget til videregående opplæring. Poengsummen beregnes ved å finne

gjennomsnittet av elevens tallkarakterer og multiplisere dette med ti.

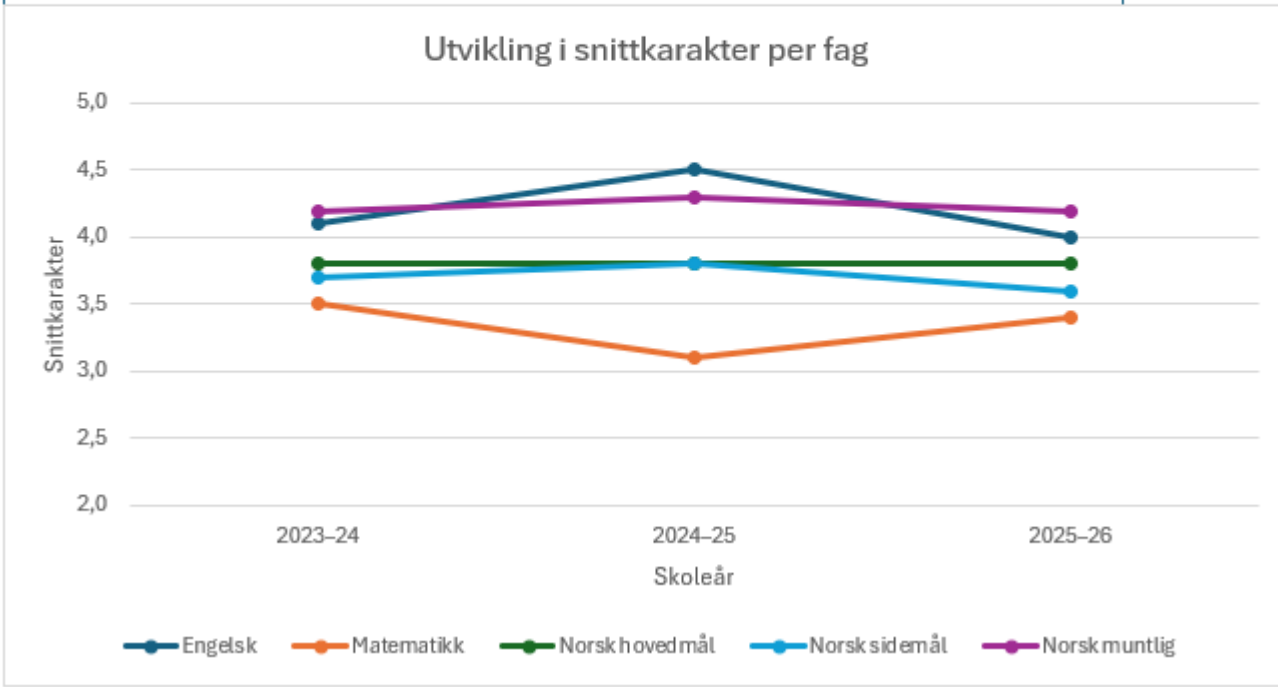
	2023-24	2024-25	2025-26
	Grunnskolepoeng	Grunnskolepoeng	Grunnskolepoeng
Hele landet	42,2	42,2	42,4
Nordland - Nordlánnda	42,1	41,7	42
Sortland - Suortá	41,3	41,2	40

Kilde: Statistikkbanken Udir.

Snittkarakterer for 2026 uttrykker den kompetansen eleven har oppnådd ved avslutningen av opplæringen i faget. Resultatene må tolkes i lys av lokale forhold og ses i sammenheng med annen informasjon om kvaliteten i opplæringen.

Tabellen og diagrammet viser gjennomsnittskarakterer for standpunkt, skriftlig eksamen og muntlig eksamen i alle fag på 10. trinn i grunnskolen.

Skoleår	Engelsk	Matematikk	Norsk hovedmål	Norsk sidemål	Norsk muntlig
2023–24	4,1	3,5	3,8	3,7	4,2
2024–25	4,5	3,1	3,8	3,8	4,3
2025–26	4,0	3,4	3,8	3,6	4,2

Kilde: Statistikkbanken Udir.

Gjennomsnittkarakterer 25-26, sammenlignet med Nordland og hele landet.

Fag	Hele landet	Nordland	Sortland
Engelsk 10. årstrinn	4,2	4,2	4,0
Matematikk 10. årstrinn	3,7	3,5	3,4
Norsk hovedmål 10. årstrinn, skriftlig	3,9	3,9	3,8
Norsk sidemål 10. årstrinn, skriftlig	3,8	3,7	3,6
Norsk 10. årstrinn, muntlig	4,3	4,3	4,2

Kilde: Statistikkbanken Udir.

I oversiktene over presenteres utviklingen i snittkarakterer i norsk skriftlig, matematikk og engelsk på 10. trinn. Resultatene må ses i sammenheng med øvrige kvalitetsindikatorer som nasjonale prøver for å gi et mest mulig helhetlig bilde av elevenes faglige utvikling.

Når årets eksamens- og standpunktresultater (snittkarakterene) ses i sammenheng med de foregående årenes resultater blir det tydelig at matematikk-resultatene i Sortland har vært noe svake over tid. En nærmere analyse av hva som kan ligge bak tallene blir viktig. Matematikk-undervisningen og øving av grunnleggende regneferdigheter på barnetrinnet må også tas med inn i analysen.
Den nasjonale Læreplanens kompetansemål i matematikk har fått nye og tydeligere formuleringer i 2026, som skal sikre mer tid til grunnleggende øving i de fire regningsartene, på alle trinn. Denne endringen skal lærerne i våre skoler innarbeide i sin undervisning i skoleåret 26-27.

Skolene må også i sin kompetansekartlegging få oversikt over om de har lærere med kompetanse til å undervise i matematikkfaget. Det kan bli behov for å prioritere videreutdanning i matematikkfaget, dersom skolene mangler denne kompetansen, i tillegg til å etterspørre matematikk-kompetanse når nye lærere ansettes.

5. Barnehage

I dette kapitlet presenteres noen faktatall om barnehage. Dette kan også omtales som strukturkvalitet og gir en beskrivelse av ytre forutsetninger slik som bemanning, kompetanse, ressurser osv. I barnehage brukes Udirs Foreldreundersøkelse for å gi et bilde av resultatkvalitet. Foreldreundersøkelsen ble gjennomført i de kommunale barnehagene i Sortland i januar 2026.

5.1 Nøkkeltall

Sortland kommune har barnehageåret 2025–2026 sju kommunale og fem private barnehager. Barnehagene varierer i størrelse, der de største enhetene er lokalisert i sentrumsområdet, mens de øvrige barnehagene er mindre enheter lokalisert ute i distriktet.

Nøkkeltallene i dette kapittelet gir en samlet oversikt over barnehagesektoren i Sortland kommune og omfatter blant annet antall barn, bemanning, pedagogtetthet og oppfyllelse av bemannings- og pedagognormen. I henhold til gjeldende regelverk skal det være minst én pedagogisk leder per syv barn under tre år og én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Bemanningen skal samtidig være minst én ansatt per tre barn under tre år og én ansatt per seks barn over tre år. Tallene er hentet fra BASIL – Barnehagens administrative informasjonssystem – og gjelder kommunale og private barnehager per 15. desember 2025.

Antall barn i barnehagen Sortland kommune over tid, totalt:

Oversiktrapport	Sum antall barn 2022	Sum antall barn 2023	Sum antall barn 2024	Sum antall barn 2025
Antall barn totalt (0-6) år	573	544	530	507
Antall barn 1-5 år	566	529	517	497
Antall barn 3-5 år	372	341	334	310
Antall barn 1-2 år	194	188	183	187

Antall barn i barnehagene i Sortland kommune over tid, fordelt på private og kommunale barnehager:

	Private barnehager 2023	Kommunale barnehager 2023	Private barnehager 2024	Kommunale barnehager 2024	Private barnehager 2025	Kommunale barnehager 2025
Antall barn totalt (0-6) år	267	277	257	273	244	263
Antall barn 1-5 år	256	273	252	265	239	258
Antall barn 3-5 år	161	180	148	186	138	172
Antall barn 1-2 år	95	93	104	79	101	86

Antall ansatte i barnehagene Sortland kommune over tid:

Oversiktrapport	Sum antall ansatte 2023	Sum antall ansatte 2024	Sum antall ansatte 2025
Antall pedagogiske ledere	58,07	55,3	50,5
Antall annen grunnbemanning	76,27	73,2	67,45
Sum	134,34	128,6	117,95

Antall ansatte og type stilling i barnehagene Sortland kommune over tid:

	Private barnehager 2023	Kommunale barnehager 2023	Private barnehager 2024	Kommunale barnehager 2024	Private barnehager 2025	Kommunale barnehager 2025
Antall pedagogiske ledere	29,6	28,47	28,3	27	29	21,5
Antall annen grunnbemanning	37,67	38,6	37,6	35,6	33,7	33,75
Sum	67,27	67,07	65,9	62,6	62,7	55,25

Innvilgede dispensasjoner fra pedagog-/bemanningsnorm og utdanningskravet:

Type dispensasjon	Antall			
Årstall	2022	2023	2024	2025
Pedagognorm	2	4	4	1
Bemanningsnorm	2	1	0	0
Utdanningskravet	11	9	8	8

Barnehageeiers vurdering

Barnetallet i Sortland kommune fortsetter å synke, noe som også påvirker antall barn med barnehageplass. Samtidig har kommunen en desentralisert barnehagestruktur med både større barnehager i sentrumsområdet og mindre enheter i distriktene. Dette bidrar til at kapasitet, bemanning og ressursutnyttelse må vurderes i et helhetlig perspektiv.

Som mange andre kommuner har Sortland over flere år hatt utfordringer med å rekruttere kvalifiserte barnehagelærere og annet personell. Rekrutteringsutfordringene medfører at det årlig må søkes om dispensasjoner fra utdanningskravet og, ved behov, fra pedagognormen. Ved utgangen av 2025 oppfylte alle barnehagene bemanningsnormen. Det var innvilget én dispensasjon fra pedagognormen og åtte dispensasjoner fra utdanningskravet.

Barnehageeiers vurdering er at strukturkvaliteten i hovedsak er god. Samtidig gjør den demografiske utviklingen og vedvarende rekrutteringsutfordringer det nødvendig å arbeide langsiktig med organisering, kompetanse og bemanning for å sikre et likeverdig barnehagetilbud i hele kommunen.

5.2 Spesialpedagogisk hjelp

Barnehagelovens § 31 presiserer at alle barn under opplæringspliktig alder har rett til spesialpedagogisk hjelp dersom de har særlige behov for det. Dette lovkravet har som formål å gi barn tidlig hjelp og støtte i utvikling og læring av for eksempel språklige og sosiale ferdigheter. Kommunen skal oppfylle retten til spesialpedagogisk hjelp for barn bosatt i kommunen.

Barnehageloven gir barn med nedsatt funksjonsevne rett til individuell tilrettelegging av barnehagetilbudet. Kommunen skal ifølge barnehageloven § 37 sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får et egnet individuelt tilrettelagt barnehagetilbud. Formålet i § 37, er å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne kan nyttiggjøre seg barnehagetilbudet på lik linje med andre barn og få likeverdige utviklings- og aktivitetsmuligheter.

Under presenteres antall barn som mottar spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging i Sortland kommune de fire siste årene med ressursbruk i timer, samt prosentvis andel av barn i kommunale og private barnehager de tre siste årene som mottar spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging:

Spesialpedagogisk hjelp og særskilt tilrettelegging i barnehager:

År	Ant. barn som får spesialpedagogisk hjelp etter § 31	Ant. årstimer	Ant. årstimer til pedagog	Ant. årstimer til assistent	Ant. barn med særskilt tilrettelegging etter § 37
2021	27	38707	3283	35424	9
2022	23	37142	4153	32989	
2023	17	32283	3120	29163	13
2024	20	23561	6512	17049	6
2025	13	16488	3624	12864	7

Merknad: Noen barn mottar både spesialpedagogisk hjelp og særskilt tilrettelegging.

Andel barn med spesialpedagogisk hjelp i barnehager:

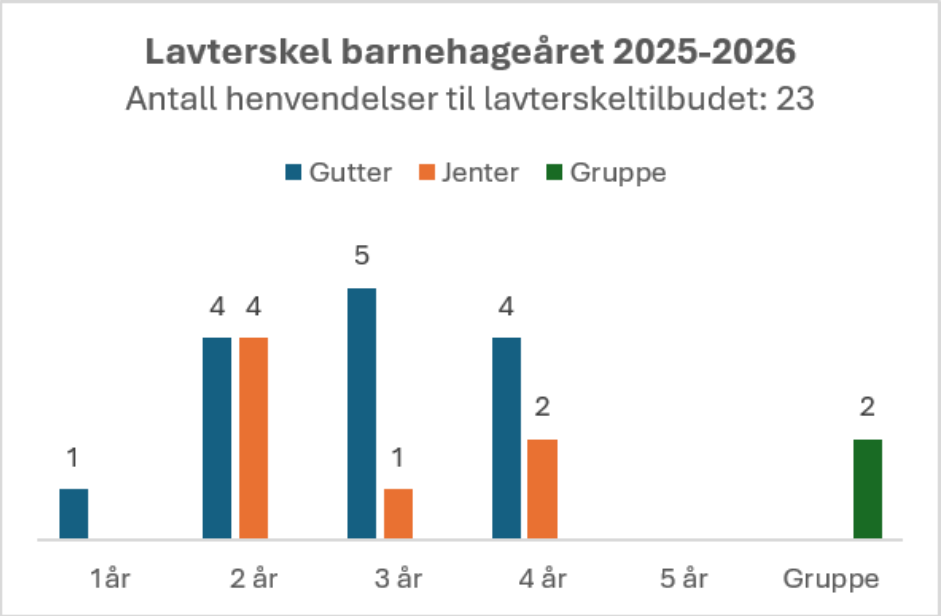
Andel barn (%) spesialpedagogisk hjelp	Sortland 2021	Sortland 2022	Sortland 2023	Sortland 2024	Sortland 2025	Norge 2025
Kommunale barnehager	3,4	3,5	4,0	4,76	3,64	3,74
Private barnehager	6,0	4,9	3	2,72	2,02	2,97

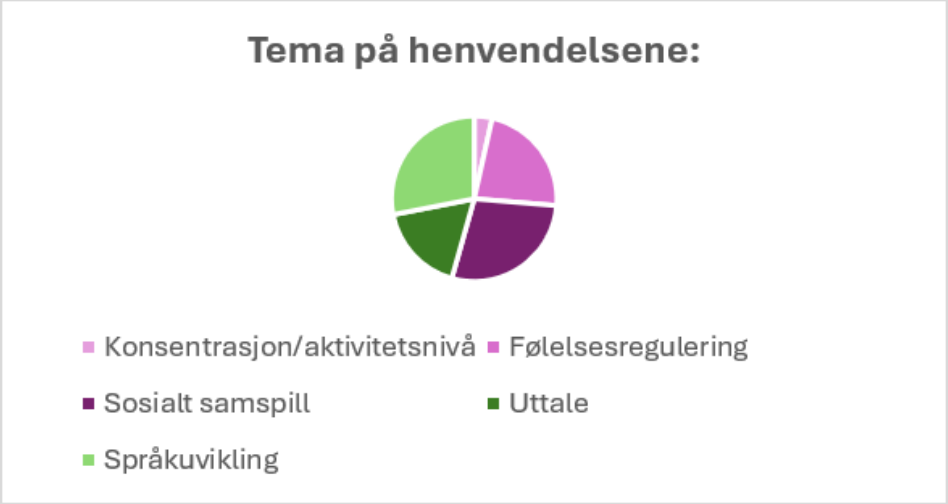
Kilde: SSB

Lavterskeltilbud – tidlig innsats og tett på praksis

Sortland kommune etablerte i januar 2022 et lavterskeltilbud på barnehageområdet. Tilbudet skal støtte barnehagene gjennom veiledning og faglig bistand før en eventuell henvisning til PPD. Målet er å styrke det forebyggende arbeidet, bidra til tidlig innsats og videreutvikle barnehagenes kompetanse og praksis tett på barna. Lavterskeltilbudet består av spesialpedagogisk rådgiver og logoped, og er en lett tilgjengelig ressurs for barnehagene. Gjennom observasjon, samarbeid og veiledning bidrar teamet til å identifisere behov tidlig, styrke personalets handlingskompetanse og utvikle tiltak innenfor det ordinære barnehagetilbudet. Tallene viser at antallet barn med spesialpedagogisk hjelp har gått ned fra 2024 til 2025, noe som kan indikere at barnehagene med veiledning fra Lavterskelteamet klarer å tilpasse barnehagetilbudet slik at det ordinære tilbudet rommer flere av barna.

Antallet henvendelser har holdt seg stabilt i barnehageåret 2025–2026. Det har samtidig vært en endring i hvilke tema henvendelsene gjelder, med en økning i spørsmål knyttet til språk- og uttaleutvikling. Flere av henvendelsene er sammensatte og omhandler både språklige utfordringer og barnets sosiale utvikling og deltakelse i fellesskapet.

Barnehageeiers vurdering

Lavterskeltilbudet har gitt barnehagene lett tilgjengelig, faglig forankret og praksisnær veiledning. Tilbudet har støttet arbeidet med tidlig innsats, utvikling av tiltak og styrking av personalets kompetanse. I barnehageåret 2025–2026 har lavterskeltilbudet gitt et tilbud til om lag 23 barn i alderen ett til fem år. Tilbakemeldingene fra barnehagene er gjennomgående positive. Mange opplever at de har fått god støtte i arbeidet med tiltak, hjelp gjennom ulike prosesser og veiledning om hvordan arbeidet kan følges opp videre. Fremover ønsker kommunen å arbeide videre med hvordan vi i større grad kan ivareta, systematisere og dele kompetansen som utvikles mer effektivt internt i barnehagene.

Andelen barn som mottar spesialpedagogisk hjelp og særskilt tilrettelegging viser en synkende tendens. Siden 2021 har andelen gått gradvis ned og de siste årene stabilisert seg på et lavere nivå. Dette sammenfaller med etableringen av kommunens lavterskeltilbud og en mer helhetlig

organisering av det spesialpedagogiske arbeidet, i tråd med intensjonene i Meld. St. 6 *Tett på*. Utviklingen kan tyde på at tidlig innsats, økt tverrfaglig samarbeid og et mer systemrettet arbeid bidrar til at flere barn får nødvendig støtte innenfor det ordinære barnehagetilbudet.

Samtidig ser vi at en stor andel av barna som har behov for særskilt oppfølging, har omfattende og sammensatte vansker. Dette gjelder blant annet barn med sjeldne syndromer, utviklingsforstyrrelser, funksjonsnedsettelser, reguleringsvansker, syns- og hørselsvansker og autismediagnoser. Kompleksiteten i barnas behov innebærer at flere enkeltsaker krever omfattende, tett og langvarig oppfølging.

I flere tilfeller har barn med sammensatte vansker eller alvorlige helsemessige diagnoser, som epilepsi og diabetes, behov for nødvendig individuell tilrettelegging. Vedtak etter barnehageloven § 37 innebærer ofte behov for tett oppfølging fra fagarbeider eller assistent og kan derfor være betydelig ressurskrevende.

Utviklingen viser at kommunen ser positive resultater av et mer forebyggende og helhetlig arbeid. Samtidig er behovene hos mange av barna som trenger særskilt oppfølging, omfattende og komplekse. Det vil dermed fortsatt være nødvendig å sikre tilstrekkelig kompetanse og kapasitet i barnehagene, både for å videreføre den positive utviklingen og for å gi barn med omfattende behov et forsvarlig og inkluderende tilbud.

Våren 2026 gjennomførte Statsforvalteren tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet, med tema spesialpedagogisk hjelp i barnehage. Statsforvalterens tilsyn med spesialpedagogisk hjelp i barnehage har gitt kommunen et viktig grunnlag for videre kvalitetsutvikling. Tilsynet viser at kommunen har etablerte arbeidsmåter å bygge videre på, samtidig som det er behov for å styrke rutiner, dokumentasjon og oppfølging. Kommunen følger opp tilsynet gjennom målrettede tiltak som skal sikre tydeligere vedtak, bedre sammenheng mellom vedtak og praksis, mer systematisk oppfølging av hjelpen og bedre dokumentasjon av barnas utbytte. Arbeidet forventes å bidra til økt rettssikkerhet, mer lik praksis og bedre kvalitet i tilbudet til barn som har behov for spesialpedagogisk hjelp.

5.3 Foreldreundersøkelsen 2026

Foreldreundersøkelsen er en nasjonal spørreundersøkelse utviklet av Utdanningsdirektoratet (Udir) som gir foreldre med barn i barnehagen mulighet til å anonymt gi tilbakemelding på hvordan de opplever kvaliteten i barnehagetilbudet. Undersøkelsen omfatter blant annet barnets trivsel og utvikling, relasjonen mellom barn og voksne, informasjon, medvirkning, bemanning og foreldrenes samlede tilfredshet med barnehagen.

Resultatene gir barnehagene og barnehageeier verdifull kunnskap om hvordan tilbudet oppleves av foreldrene. Sammen med andre kvalitetsindikatorer danner undersøkelsen et viktig grunnlag for refleksjon, kvalitetsutvikling og dialog om hvordan barnehagetilbudet kan videreutvikles til beste for barna.

Foreldreundersøkelsen er en viktig kilde til kunnskap om hvordan foreldrene opplever kvaliteten i barnehagetilbudet. Resultatene fra undersøkelsen i januar 2026 viser at de kommunale barnehagene i Sortland samlet sett oppnår svært gode resultater. Foreldrene gir særlig positive tilbakemeldinger på barnas trivsel, relasjonen mellom barn og voksne og barnas utvikling. Dette er sentrale kvalitetsområder i barnehagens samfunnsoppdrag og utgjør et solid fundament for det videre kvalitetsarbeidet.

Høyest skår oppnår indeksene *Barnets trivsel* (4,6), *Barnets utvikling* (4,6) og *Relasjon mellom barn og voksen* (4,5). Resultatene viser at foreldrene opplever at barna trives i barnehagen, blir møtt av trygge og omsorgsfulle voksne og får gode utviklingsmuligheter. Samtidig skårer barnehagene høyt på *Informasjon* **(**4,2), noe som tyder på at foreldrene opplever god dialog og tilstrekkelig informasjon om barnehagens virksomhet. Også den samlede tilfredsheten med barnehagetilbudet er høy (4,3), noe som understøtter inntrykket av et godt omdømme og høy kvalitet i de kommunale barnehagene.

Resultatene viser samtidig enkelte områder med potensial for videre utvikling. *Medvirkning* oppnår en samlet skår på 4,0, men med noe større variasjon mellom barnehagene enn på de øvrige kvalitetsområdene. Dette kan indikere et utviklingsrom når det gjelder å synliggjøre og styrke foreldrenes opplevelse av reell medvirkning og involvering i barnehagens arbeid.

Den laveste skåren finner vi på *Bemanningstetthet* (3,1), som også er området med størst variasjon mellom barnehagene. Resultatene må ses i sammenheng med de nasjonale utfordringene knyttet til rekruttering av kvalifiserte ansatte og foreldrenes opplevelse av bemanning og kapasitet i barnehagehverdagen. Selv om alle kommunale barnehager oppfyller lovens bemanningsnorm, viser undersøkelsen at opplevd bemanning fortsatt er et område som krever oppmerksomhet.

Barnehageeiers vurdering

Barnehageeiers vurdering er at Foreldreundersøkelsen 2026 bekrefter at de kommunale barnehagene leverer høy kvalitet på sitt kjerneoppdrag. De sterke resultatene knyttet til trivsel, relasjoner og barns

utvikling viser at barnehagene har utviklet en praksis som gir barn trygghet, tilhørighet og gode utviklingsmuligheter. Dette er kvaliteter kommunen skal videreføre og bygge videre på. Samtidig vil arbeidet med å sikre tilstrekkelig kompetanse og bemanning, samt styrke foreldrenes opplevelse av medvirkning, være viktige innsatsområder i det videre kvalitetsutviklingsarbeidet.

5.4 Barnehageopptak

Sortland kommune gjennomførte hovedopptaket til kommunale og private barnehager i mars/april 2025. Ved søknadsfristens utløp var det registrert 129 søknader, inkludert både nye søknader og søknader om overføring mellom barnehager.

Søknadene viste et tydelig mønster der de fleste foreldrene ønsket plass i de sentrumsnære barnehagene. Distriktsbarnehagene hadde lavere søkertall og ble gjennomgående prioritert lavere på foreldrenes ønskelister. Dette gjenspeiler en utvikling kommunen har sett over tid, hvor nærhet til arbeidsplass og daglige reiser ser ut til å ha stor betydning for foreldrenes valg av barnehage.

Etter at hovedopptaket var gjennomført, hadde alle barn med lovfestet rett til barnehageplass fått et tilbud om plass. Samtidig fikk 36 søkere ikke oppfylt ønsket om førstevalget sitt. Totalt ble det registrert tre klager på opptaket. To av disse ble senere trukket, mens én klage ble oversendt kommunens klagenemnd for behandling. I tillegg stod 17 barn på venteliste for overføring til en barnehage som var høyere prioritert på foreldrenes ønskeliste.

Hovedopptaket ga også kommunen flere erfaringer som er viktige i den videre planleggingen av barnehagetilbudet. Til tross for at alle barn med rett til plass fikk et tilbud, var det fortsatt ledig kapasitet i barnehagesektoren etter at opptaket var avsluttet. Dette illustrerer at den samlede kapasiteten i kommunen er tilstrekkelig, men at kapasiteten ikke nødvendigvis er lokalisert der etterspørselen er størst. Erfaringene viser at mange foreldre foretrekker barnehager i sentrumsområdet, særlig av hensyn til arbeidsreiser og logistikk i hverdagen. I tillegg mottok kommunen en del søknader med ønsket oppstart først i 2026. Disse foreldre ønsker å sikre seg en barnehageplass og betaler for denne selv om de ikke benytter seg av plassen før etter ei tid. Dette er en praksis vi er kjent med også fra tidligere år.

5.5 Barnehagemyndighet

Kommunen er lokal barnehagemyndighet og skal se til at alle barnehagene i kommunen drives i samsvar med regelverket. Barnehagemyndigheten har tre virkemidler til disposisjon; veiledning, tilsyn og godkjenning. Sortland kommune deltar i et samarbeidsnettverk for barnehagemyndigheter i Vesterålen og Lødingen. Dette innebærer et samarbeid blant annet på gjennomføring av tilsyn i barnehager.

Våren 2025 ble det gjennomført tilsyn med to barnehager i Sortland kommune. Dette ble gjennomført i samsvar med Regional plan for barnehagemyndigheter i Vesterålen og Lødingen. Temaet for tilsynet

var barnehagens rutiner for å fange opp barns behov for hjelp etter barnehagelovens bestemmelser om spesialpedagogisk hjelp. Det ble også ført tilsyn over barnehagens rutiner for å følge opp vedtak etter disse bestemmelsene.

Sortland kommunes barnehagemyndighet ble også spurt om å delta i utviklingen av kvalitetssystem for barnehagemyndigheter i Norge som utarbeides av barnehagemyndighetene i Hamar og Stange. Dette arbeidet startet opp i slutten av 2025 og vil bli lansert høsten 2026.

6.Oppsummering – og veien videre for barnehage og skole

6.1 Kvalitetsvurdering – Hvor står vi?

Kvalitetsmeldingen for 2025–2026 viser at barnehagene og skolene i Sortland kommune på mange områder leverer tjenester av god kvalitet, samtidig som resultatene peker på utfordringer som krever målrettet innsats i årene som kommer. Samlet sett tegner kunnskapsgrunnlaget et bilde av en oppvekstsektor med høy faglig bevissthet, profesjonsfellesskap i utvikling og et systematisk utviklingsarbeid, men også av en sektor som må håndtere økende kompleksitet, demografiske endringer og strammere økonomiske rammer.

Foreldreundersøkelsen 2026 viser at de kommunale barnehagene skårer høyt på områder som har stor betydning for barns utvikling og læring. Foreldrene gir særlig gode tilbakemeldinger på barnas trivsel, relasjonen mellom barn og voksne og barnas utvikling i barnehagen. Dette er viktige kvaliteter som danner grunnlaget for barns trygghet, tilhørighet og videre læring, og som kommunen skal bygge videre på i det systematiske kvalitetsarbeidet.

Gjennom flere år har Sortland kommune hatt en tydelig satsing på tidlig innsats i både barnehage og skole. Arbeid med temaene språk, lesing, lek, inkluderende fellesskap og gode overganger mellom barnehage og skole er videreført og utviklet gjennom felles kompetanseutvikling i våre profesjonsfellesskap. Samtidig er det etablert tverrfaglige samarbeidsformer og tjenester som Lavterskeltilbudet i barnehagen, Ungdomslos i skolen og Sortlandshjelpa Ung som gjør det mulig å identifisere og følge opp barn og unge tidligere enn før. Tidlig innsats står fortsatt som en av kommunens viktigste strategier for å fremme en god utvikling, trivsel, læring og inkludering.

Resultatene fra skolene viser at utviklingen i elevenes grunnleggende ferdigheter ikke er entydig. Flere skoler oppnår gode resultater, og analysene viser at mange elever har god faglig progresjon gjennom skoleløpet. Samtidig viser Nasjonale prøver at en økende andel elever presterer på de laveste mestringsnivåene i lesing og regning på enkelte trinn, samtidig som færre elever enn før skårer innenfor det høyeste mestringsnivået. Variasjonen mellom trinn og elevgrupper understreker betydningen av å analysere resultatene grundig og tilpasse den pedagogiske innsatsen til elevenes nivå. Målet er at flere elever skal utvikle gode grunnleggende ferdigheter og oppleve mestring og utvikling gjennom hele skoleløpet.

Kvalitetsmeldingen viser også at læringsmiljøet i skolene fortsatt krever stor oppmerksomhet. Selv om de fleste elevene trives på skolen, viser Elevundersøkelsen at enkelte elever fortsatt opplever mobbing og manglende tilhørighet. Samtidig viser Elevundersøkelsen økende utfordringer knyttet til opplevelsen av mestring og motivasjon for skole. Det bekymringsfulle skolefraværet er økende på både ungdomstrinn og mellomtrinn, og må ses i sammenheng med lav motivasjon og frakopling fra

skolens fellesskap. Dette stiller høye krav til skolenes arbeid med fellesskapende pedagogikk, inkluderende læringsmiljø og tidlig oppfølging av elever som står i fare for å falle utenfor.

En annen sentral utfordring er tilgangen på kvalifisert kompetanse. Både barnehagene og skolene opplever økende utfordringer med å rekruttere og beholde pedagogisk personale. Sortlands skoler og barnehager har en økende andel ansatte i alderskategorien 54–64 år og enhetene opplever konkurranse om kvalifiserte pedagoger. Disse faktorene sammen med et økende behov for spesialisert kompetanse, gjør rekruttering til et strategisk satsingsområde for kommunen. Arbeidet med kompetanseutvikling gjennom utdannings- og videreutdanningsordninger, veiledning av nyutdannede og utvikling av attraktive fagmiljøer blir derfor stadig viktigere.

Samtidig påvirkes hele oppvekstsektoren av demografiske endringer og strammere økonomiske rammer. Det blir gradvis færre barn og unge i Sortland kommune, mens andelen barn og unge som har store hjelpebehov gjennom oppveksten øker. Dette gir endrede behov for kapasitet og organisering av tjenestene, samtidig som kommunen skal opprettholde et likeverdig og kvalitativt godt tilbud i hele kommunen. Situasjonen krever langsiktige prioriteringer, god ressursutnyttelse og evne til omstilling, for at det ikke skal gå på bekostning av kvaliteten i tilbudet til barn og unge.

Samlet viser kvalitetsmeldingen at Sortland kommune har et solid fundament å bygge videre på. Høy kvalitet i relasjoner mellom ansvarlige voksne og våre barn og unge, en tydelig satsing på tidlig innsats og et målrettet utviklingsarbeid gir gode forutsetninger for videre kvalitetsutvikling. Samtidig understreker meldingen behovet for en fortsatt målrettet innsats for å styrke elevenes grunnleggende ferdigheter, utvikle trygge og inkluderende barnehage- og skolemiljøer, sikre tilgang på - men også beholde kvalifisert kompetanse, og møte de utfordringene som følger av demografiske og økonomiske endringer. De følgende delkapitlene utdyper disse områdene og peker på hvilke prioriteringer kommunen mener vil være avgjørende for den videre utviklingen av barnehage- og skoletilbudet i Sortland.

6.2 Elevenes læring – Hvordan er utviklingen?

Resultatene som er presentert i denne kvalitetsmeldingen viser at utviklingen i elevenes grunnleggende ferdigheter er sammensatt. Det samlede kunnskapsgrunnlaget viser både positive utviklingstrekk og områder som krever økt oppmerksomhet.

Resultatene fra Nasjonale prøver viser at det er variasjoner mellom årskull og mellom skolene. Kommunen ser en bekymringsfull utvikling ved at en økende andel elever presterer på de laveste mestringsnivåene, særlig innen lesing og regning, og færre elever skårer på det høyeste mestringsnivået. Profilen bidrar til å dra gjennomsnittskåren ned. Dette understreker betydningen av et systematisk arbeid med de grunnleggende ferdighetene og prinsipper for tilpasset opplæring gjennom hele opplæringsløpet.

Utviklingen i grunnskolepoeng viser også en nedadgående trend. Gjennomsnittet har gått fra 43 grunnskolepoeng i 2022 til 41 grunnskolepoeng i 2025. Nedgangen må blant annet ses i sammenheng med at eksamenskarakterene igjen inngår i beregningen etter pandemien. Samtidig gir utviklingen grunn til å følge resultatene over tid og analysere hvilke forhold som påvirker elevenes samlede læringsutbytte.

Standpunkt- og eksamenskarakterene viser et nyansert bilde. I flere fag oppnår elevene gode resultater, mens det i andre fag er større variasjoner mellom elevgrupper og årskull. Dette understreker at utviklingen i læringsresultater ikke kan forstås gjennom enkeltindikatorer alene, men må ses i sammenheng med skolens samlede arbeid med undervisningskvalitet, læringsmiljø og oppfølging av den enkelte elev.

Et annet funn i gjennomgangen av resultatene på Nasjonale prøver er at elevene samlet viser en positiv faglig utvikling fra 8. til 9. trinn. Resultatene tyder på at skolen lykkes med å løfte mange elever gjennom ungdomstrinnet. Dette gir et viktig grunnlag for videre utviklingsarbeid og viser at målrettet pedagogisk innsats bidrar til læring.

Samlet peker analysene på behovet for å styrke arbeidet med grunnleggende ferdigheter fra tidlig alder og gjennom hele utdanningsløpet. Særlig gjelder dette lesing, som er en nøkkelkompetanse for læring i alle fag, men også skriving og regning som grunnlag for videre faglig utvikling. Resultatene understreker samtidig betydningen av tidlig identifisering av elever som trenger ekstra støtte, systematisk analyse av læringsdata og et profesjonsfellesskap som kontinuerlig arbeider med kvaliteten på opplæringen.

For skoleeier innebærer dette at arbeidet med å styrke kvaliteten i skolen må videreføres og forsterkes. Den nye felles leseplanen for Sortlandsskolen, videreutviklingen av fellesskapende undervisning, analysearbeidet i samarbeid med OsloMet og et fortsatt målrettet arbeid med profesjonsfellesskapene, vil være sentrale tiltak. Målet er å sikre at flere elever utvikler gode grunnleggende ferdigheter, opplever mestring og fullfører grunnskolen med et best mulig faglig grunnlag for videre utdanning og deltakelse i samfunns- og arbeidsliv.

6.3 Tidlig innsats – Hva gjør vi i dag?

Tidlig innsats er et grunnleggende prinsipp i Sortland kommunes arbeid med barn og unge. Strategien bygger på en forståelse av at tidlig støtte og målrettede tiltak gir bedre forutsetninger for læring, trivsel og inkludering enn tiltak som settes inn først når utfordringene har blitt store. Arbeidet omfatter både det allmennpedagogiske tilbudet og den tverrfaglige innsatsen rundt barn og familier, og strekker seg gjennom hele oppvekstløpet – fra barnehage til avsluttet grunnskole.

I barnehagene har utviklingsarbeidet de siste årene hatt et særlig fokus på språk og samspill, lek og relasjonskompetanse. Gjennom kompetanseutvikling i profesjonsfellesskapet har personalet arbeidet systematisk med å styrke barnas språkutvikling, utvikle inkluderende lekemiljøer og

videreutvikle den autoritative voksenrollen. Gode relasjoner mellom barn og voksne er et viktig grunnlag for barns trygghet, medvirkning og læring, og resultatene fra Foreldreundersøkelsen viser at dette er et område hvor de kommunale barnehagene oppnår svært gode resultater. Et nært og tillitsfullt samarbeid med foreldrene, sammen med systematisk arbeid med overgangene mellom barnehage og skole, bidrar til å skape sammenheng og trygghet i barnas oppvekstløp.

I skolen kommer prinsippet om tidlig innsats også til uttrykk gjennom arbeidet med begynneropplæringen i lesing og regning. Tidlig kartlegging, tilpasset opplæring og intensiv opplæring på 1.–4. trinn skal bidra til at elever som har behov for ekstra støtte, får hjelp så tidlig som mulig. Målet er at alle elever skal mestre de grunnleggende ferdighetene, som en god base for den videre opplæringen.

Tidlig innsats handler imidlertid om mer enn faglig utvikling. Gjennom utviklingsarbeidet med tema fellesskapende praksis arbeider barnehagene og skolene målrettet for å skape en inkluderende hverdag der alle barn og elever opplever tilhørighet, deltakelse og mestring. Et trygt og inkluderende fellesskap er en viktig forutsetning for barnas psykososiale utvikling, trivsel og læring.

Ungdomslosen arbeider inn mot skolene på både systemnivå og individnivå, med mål om å forebygge skolefravær, men også hjelpe elever som opplever frakopling fra fellesskapet å komme tilbake. Losens tidlige innsats er av avgjørende betydning for enkeltelever, familiene deres og for skolen.

For barn og unge som trenger støtte fra flere tjenester samtidig, er det tverrfaglige samarbeidet en avgjørende del av den tidlige innsatsen. I barnehagen gjør Lavterskeltilbudet i samarbeid med barnehagens pedagoger den første vurderingen av barnets utvikling og et eventuelt behov for tettere og mer spesifikk oppfølging og hjelp. Gjennom arbeidet i Laget rundt barnet er det tatt i bruk en felles modell for tidlig identifisering, samhandling og oppfølging av barn, unge og familier: Bedre Tverrfaglig Innsats/BTI-samhandlingsverktøyet er nå alle samarbeidspartene blitt kjent med, og gjennom fagsystemet Visma Samspill skal partene enkelt samhandle. Sortlandshjelpa Ung bidrar til at barn og unge med ulike og sammensatte utfordringer får rask tilgang til riktig hjelp, og styrker samarbeidet mellom skole, barnehage, helse, PPT, barnevern og øvrige hjelpetjenester.

Samlet viser kvalitetsmeldingen at Sortland kommune har etablert en helhetlig strategi for tidlig innsats som omfatter både forebyggende arbeid, pedagogisk utvikling og tverrfaglig samarbeid. Selv om resultatene viser at kommunen fortsatt står overfor utfordringer knyttet til læringsutbytte, skolefravær og inkludering, er det nettopp den tidlige innsatsen som gir de beste forutsetningene for å møte disse utfordringene. Derfor vil tidlig innsats fortsatt være en av oppvekstsektorens viktigste strategier for å fremme fellesskap, trivsel, læring og livsmestring for våre barn og unge.

6.4 Barnehage og skole – Hva utfordrer oss?

Kvalitetsmeldingen viser at Oppvekstsektoren i Sortland står overfor flere utviklingstrekk som vil få betydning for hvordan barnehagene og skolene må videreutvikle sitt arbeid i årene som kommer. Utfordringene er sammensatte og påvirker hverandre. De handler både om barns og elevers læring,

om inkludering og fellesskap, om tilgang på kompetanse og om hvordan kommunen skal organisere og utvikle tjenestene innenfor de ressursene som er tilgjengelige.

En av de viktigste utfordringene er å styrke barns og elevers grunnleggende ferdigheter, særlig innen lesing. Lesing er nøkkelen til læring i alle fag, og resultatene fra nasjonale prøver viser at en større andel elever enn ønskelig presterer på de laveste mestringsnivåene. Samtidig viser variasjonen mellom årskull og skoler at det er et potensial for å utvikle undervisningspraksisen ytterligere gjennom systematisk analyse, erfaringsdeling og kompetanseutvikling i profesjonsfellesskapene.

Læringsmiljøet er en annen sentral utfordring. De fleste barn og elever opplever trivsel og tilhørighet, men Elevundersøkelsen viser samtidig at noen fortsatt utsettes for mobbing og opplever et læringsmiljø som ikke er trygt nok. Arbeidet med å utvikle inkluderende fellesskap og styrke elevenes motivasjon for læring må derfor ha høy prioritet. Et godt læringsmiljø er en forutsetning for trivsel, faglig utvikling og barn og unges psykiske helse.

Skoleeier har over tid sett en bekymringsfull utvikling knyttet til skolefravær. For noen elever utvikler fraværet seg til langvarig utenforskap med store konsekvenser for læring, sosialt liv og senere gjennomføring av utdanning og deltakelse i arbeidslivet. Erfaringene viser at tidlig identifisering, tett samarbeid med foresatte og koordinert innsats mellom skole og hjelpetjenester er avgjørende for å forebygge at fravær utvikler seg til varig skolevegring eller utenforskap.

Barnehagene og skolene opplever samtidig en økende kompleksitet i barne- og elevgruppene. Flere barn og unge har behov for omfattende tilrettelegging knyttet til følelsesregulering, psykososiale utfordringer og ulike nevroutviklingsvariasjoner. Dette stiller høye krav til personalets kompetanse, til organiseringen av det pedagogiske tilbudet og til det tverrfaglige samarbeidet mellom kommunens tjenester. Samtidig er det viktig at den spesialpedagogiske innsatsen ikke kommer i stedet for arbeidet med å utvikle sterke inkluderende fellesskap hvor flest mulig kan delta og oppleve mestring.

Tilgang på kvalifisert personale er en gjennomgående utfordring både i barnehage og skole. Konkurransen om pedagogisk kompetanse øker, samtidig som mange erfarne medarbeidere nærmer seg pensjonsalder. Rekruttering, kompetanseutvikling og utvikling av attraktive fagmiljøer vil derfor være avgjørende for å sikre et godt og likeverdig tilbud til barn og unge i hele kommunen.

Demografiske endringer påvirker også planleggingen av framtidens oppvekstilbud. Lavere barnetall gir endrede behov for kapasitet og organisering, samtidig som kommunen ønsker å opprettholde et tilgjengelig og kvalitativt godt tilbud både i sentrumsområdet og i distriktene. Erfaringene fra barnehageopptaket viser at den samlede kapasiteten er tilstrekkelig, men at etterspørselen er ulikt fordelt mellom sentrumsnære barnehager og barnehagene ute i distriktet. Dette krever langsiktig planlegging og god ressursutnyttelse.

Utfordringsbildet i oppvekstsektoren må også ses i lys av kommunens økonomiske rammer. Økende behov for fysisk tilrettelegging for enkeltbarn, behov for investeringer i kompetanse, investering i både analoge og digitale læremidler og ulike hjelpeordninger/tiltak som for eksempel alternativ skolearena, skal alle ivaretas innenfor begrensede økonomiske ressurser. De fysiske rammene ute i våre

barnehager og skoler er også av betydning for kvaliteten, og behov for modernisering og universell utforming utfordrer økonomien. Samlet sett krever utfordringene i oppvekstsektoren tydelige prioriteringer og en målrettet bruk av ressursene, der innsatsen rettes mot de tiltakene som har størst betydning for barns og unges læring, trivsel og utvikling.

Kvalitetsmeldingen viser at oppvekstsektoren står overfor utfordringer som ikke kan løses gjennom enkeltstående tiltak. De krever et langsiktig og kunnskapsbasert utviklingsarbeid hvor kvaliteten i den ordinære pedagogiske praksisen, sterke profesjonsfellesskap, tidlig innsats og godt tverrfaglig samarbeid står sentralt. Det være nødvendig med politiske prioriteringer som legger til rette for at kommunen også fremover kan tilby et trygt, inkluderende og faglig godt oppvekstsstilbud til barn og unge i Sortland.

6.5 Tiltak i arbeidet med våre barnehager og skoler

På bakgrunn av kunnskapsgrunnlaget i kvalitetsmeldingen vil Oppvekstsektoren prioritere følgende tiltak i det videre kvalitetsutviklingsarbeidet. Tiltakene forplikter den enkelte skole og barnehage.

1. Styrke arbeidet med grunnleggende ferdigheter gjennom hele opplæringsløpet
Kommunen vil videreutvikle det systematiske arbeidet med lesing, skriving og regning fra barnehage til avsluttet grunnskole. Den nye felles leseplanen for Sortlandsskolen 1-10, faglig styrket begynneropplæring, intensiv opplæring på 1.–4. trinn og en ny skolebibliotekordning fra skoleåret 26-27 med et tettere samarbeid mellom skole og bibliotek hvor elevene får jevn tilgang til et bredt litteraturtilbud og møter voksne som inspirerer til leseglede og leselyst, skal bidra til økt leseglede, bedre læringsresultater og redusere andelen elever som skårer på de laveste mestringsnivåene i Nasjonale Prøver. På ungdomstrinnet vil et kollektivt utviklingsarbeid med fokus på fagene matematikk, norsk og kunst & håndverk starte høsten 2026. Balansen mellom analogt og digitalt læringsarbeid blir også tematisert i skolene. Det er en klar målsetning at den nye skolebibliotekordningen sikres økonomisk etter prosjektets utløp.

2. Videreutvikle tidlig innsats og gode overganger i oppvekstløpet
Tidlig innsats skal fortsatt være en gjennomgående strategi i både barnehage og skole. Handlingskompetanse hos de som arbeider nært barnet i det daglige blir viktig. Det gode arbeidet i Laget Rundt Barnet videreføres. Samtidig skal Lavterskeltilbudet, BTI, Ungdomslosen og Sortlandshjelpa Ung fortsatt være sentrale i arbeid med tidlig identifisering og koordinert oppfølging av barn og unge som trenger ekstra og tverrfaglig støtte.

3. Utvikle inkluderende læringsmiljøer gjennom fellesskapende pedagogikk
Barnehager og skoler skal videreføre arbeidet med fellesskapende praksis og inkluderende læringsmiljøer. Målet er å styrke barn og unges opplevelse av tilhørighet, forebygge mobbing og utenforskap og øke trivsel og motivasjonen for læring gjennom aktiv deltakelse og medvirkning.

4. Styrke kompetansen for å møte et mer sammensatt oppvekstbilde
Oppvekstsektoren vil videreføre utviklingsarbeid knyttet til nevroutviklingsvariasjoner, følelsesregulering, bekymringsfullt skolefravær og inkluderende pedagogiske praksiser. Samarbeidet med OsloMet og de regionale profesjonsfellesskapene skal bidra til forskningsbasert kompetanseutvikling og økt kvalitet i den ordinære opplæringen.

5. Rekruttere, utvikle og beholde kvalifiserte medarbeidere
Barnehage- og skoleeier vil følge opp den strategiske kompetanseplanen gjennom målrettet rekrutteringsarbeid, videreutdanning, veiledning av nyutdannede og utvikling av attraktive profesjonsfellesskap. Samtidig vil kommunen arbeide regionalt for å styrke tilgangen på desentraliserte utdanningstilbud og legge til rette for at flere ansatte kan kvalifisere seg til pedagogiske stillinger.

6. Utvikle bærekraftige og framtidsrettede oppvekstsjenester
Demografiske endringer, endrede kapasitetsbehov og strammere økonomiske rammer gjør det nødvendig å planlegge langsiktig. Oppvekstsektoren vil arbeide for en bærekraftig organisering av barnehage- og skoletilbudet, der ressursene brukes målrettet samtidig som kvalitet og likeverd ivaretas. En ny barnehage- og skolestrukturutredning for Sortland kommune utarbeides i 2026. I tillegg til barnehage- og skolestruktur skal utredningen se på hvordan ressurser for elever som har store og vedvarende hjelpebehov bedre kan organiseres og struktureres i skolen. Dette gjelder både behovet for riktig kompetanse og egnede fysiske lokaliteter.

7. Videreutvikle en felles kvalitetskultur i hele Oppvekstsektoren
Kvalitetsutvikling forutsetter kontinuerlig læring og forbedringsarbeid i profesjonsfellesskapene. Oppvekstsektoren vil derfor videreutvikle analysearbeidet blant annet i samarbeid med OsloMet, styrke profesjonsfellesskapene og bruke kunnskapsgrunnlaget fra undersøkelser, kartlegginger, forskning og erfaringer som grunnlag for utvikling av barnehager og skoler. Målet er å bygge en kultur der erfaringer deles, praksis utfordres og kvalitet utvikles i fellesskap.

6.6 Konklusjon og veien videre for oppvekstsektoren i Sortland

Kvalitetsmeldingen for Oppvekst 2026 viser at Sortland kommune har mange styrker å bygge videre på. Barnehagene kjennetegnes av høy kvalitet i relasjonene mellom barn og voksne, høy trivsel og et godt foreldresamarbeid. I skolene arbeides det målrettet med å utvikle undervisningskvalitet, inkluderende læringsmiljøer og sterke profesjonsfellesskap. Samtidig viser meldingen at kommunen står overfor utfordringer som krever langsiktig og systematisk innsats dersom alle barn og unge skal få de beste mulighetene for læring, utvikling og livsmestring.

Resultatene fra ulike kartlegginger og prøver i skolen peker særlig på behovet for å styrke barns og elevers grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning. Samtidig viser erfaringene at stadig flere barn og unge har behov for tettere oppfølging, både faglig og sosialt. Situasjonen krever at barnehager og skoler fortsetter arbeidet med inkluderende praksiser som ivaretar mangfoldet i barne-

og elevgruppene, samtidig som fellesskapet styrkes. Arbeidet med å forebygge mobbing, redusere bekymringsfullt skolefravær og sikre at alle barn opplever tilhørighet, vil derfor fortsatt være blant Oppvekstsektorens viktigste oppgaver.

Sortland kommune har over tid valgt å møte disse utfordringene gjennom en satsing på tidlig innsats. Erfaringene viser at et helhetlig arbeid med inkludering, trygge relasjoner og gode overganger i barnehagen, kombinert med målrettet begynneropplæring, intensiv opplæring, fellesskapende pedagogikk og tverrfaglig samarbeid i skolen, gir et godt grunnlag for videre kvalitetsutvikling. Samtidig styrkes dette arbeidet gjennom Lavterskeltilbudet, BTI samhandlingsverktøy, Ungdomslosen, Sortlandshjelpa Ung og et samarbeid mellom barnehager, skoler og øvrige tjenester i Laget rundt barnet.

Utviklingen de kommende årene vil stille krav til omstilling og prioritering. Færre barn, strammere økonomiske rammer og økende utfordringer med å rekruttere kvalifiserte medarbeidere gjør det nødvendig å tenke langsiktig om både organisering, kompetanse og ressursbruk. Samtidig vil behovet for pedagogisk kvalitet bli viktigere enn noen gang. Kommunens viktigste ressurs vil fortsatt være de ansatte som hver dag møter barn og unge med kompetanse, omsorg og forventninger.

Veien videre handler derfor ikke om å sette i gang stadig flere utviklingstiltak, men om å videreføre og forsterke det arbeidet som erfaring og forskning viser har størst betydning. Gjennom sterke profesjonsfellesskap som driver kunnskapsbasert utviklingsarbeid og en tydelig felles retning uttrykt i sektorens planverk, skal barnehagene og skolene i Sortland fortsette å utvikle et oppvekstsstilbud som bygger på inkludering og fellesskap.

Oppvekstsektorens mål står fast: Alle barn og unge i Sortland skal få møte trygge voksne, få oppleve å høre til i et inkluderende fellesskap hvor de utvikler kunnskaper, ferdigheter og holdninger som gir et godt grunnlag for utdanning og deltakelse i arbeid og samfunnsliv.
Dette er et langsiktig arbeid som krever samspill mellom politikere, ledere, tillitsvalgte, ansatte, foresatte og lokalsamfunn.